Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ № 65 (9301). ● 1988 йил 2 апрель ● Баҳоси 3 тийин.

ШАНБА СОНИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг 31 март куни бўлиб ўтган мажлисида колхозчиларнинг Бутуниттифоқ IV съезди якунлари кўриб чиқилди. Съезд совет жамияти ҳаётида муҳим ижтимоий-сиёсий воқеа бўлганлиги, кооператив ҳаракатни янада ривожлантириш стратегиясини ишлаб чиқишга катта ҳисса қўшганлиги таъкидланди.

Съезд колхозчи деҳқонлар КПССнинг қайта қуриш йўлини якдиллик билан қўллаб-қувватлаб, СССРнинг Озиқ-овқат программасини амалга ошириш учун куч-ғайратларини ошираётганликларини, мамлакат агросаноат комплекси фаолиятида туб ўзгаришларни рўёбга чиқариш, хўжалик юритиш иқтисодий механизмини такомиллаштириш, актив социал сиёсатини амалга ошириш ишига қўшилганликларини кўрсатди.

Съезд қишлоқ хўжалигини қайта қуришдаги дастлабки тажрибани умумлаштириб, колхозларга нисбатан маъмуриятчилик ва буйруқбозлик асоратларини тугатиш учун курашни изчиллик билан олиб бориш зарурлигини таъкидлади. Делегатлар ҳамма ерда хўжалик юритишнинг янги методлари — тўла хўжалик ҳисоби, ижара пудрати, жумладан оилавий пудратни, кооператив асосларни жорий этишга, иқтисодий рағбатлантириш ва қишлоқ ҳаётининг социал соҳаларини яхшилашнинг етилган масалаларини ҳал этиш муҳимлигига катта эътибор бердилар.

Қайта қуришни амалга оширишда кооперациянинг катта имкониятларидан фойдаланиш, кооператив ҳаракатнинг энг асосий ленинча принципларини қарор топтиришда съезднинг материаллари ва ҳужжатлари принципиал аҳамиятга эгадир. Съезд маъқуллаган «СССРдаги кооперация тўғрисида» СССР қонуни лойиҳаси ва колхознинг намунавий устави экономиканинг кооператив секторини мамлакат халқ хўжалик комплексининг бошқа соҳалари билан тенг ҳуқуқли ҳолатга қўяди, чинакам демократиянинг намоён бўлиши, колхозчиларнинг ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қилиш учун ҳуқуқий асослар беради.

Марказий Комитет Сиёсий бюроси делегатлр нутқларида баён этилган озиқ-овқат маҳсулотлари ва қишлоқ хўжалик хом ашёси етиштиришни тез кўпайтириш учун ҳозиргача яратилган иқтисодий потенциалдан яна ҳам самаралироқ фойдаланишга қишлоқ меҳнаткашларининг интилишларини қўллаб-қувватлади. Съездда муҳокама қилинган проблемалар юзасидан планлаштириш ва хўжалик органларига тегишли топшириқлар берилди.

Сиёсий бюро мамлакат бинокорлик материаллари саноатини бошқаришни такомиллаштириш юзасидан ҳукумат киритган таклифларни маъқуллади. Бошқарувнинг самарадорлигини ошириш, раҳбарликнинг иқтисодий методларини кучайтириш, шунингдек иттифоқдош республикалар ва маҳаллий органлар мустақиллигини кенгайтириш, территориялар тараққиёти масалаларини комплекс ҳал этишда уларнинг роли ва масъулиятини ошириш мақсадида СССР бинокорлик материаллари саноати иттифоқ-республика министрлигини умумиттифоқ министрлигига айлантириш зарур деб топилди. Республика бинокорлик материаллари саноатига раҳбарлик қилиш бевосита иттифоқдош республикалар министрлар советлари зиммасига юкланади.

Мажлисда кооператив уй-жой қурилишини ривожлантиришни жадаллаштириш масаласи кўриб чиқилди. Муҳокама чоғида бундай қурилишни кенг кўламда авж олдириш 2000 йилга қадар ҳар бир совет оиласини алоҳида

(Давоми 2-бетда).

ЭРТАГА — ГЕОЛОГЛАР КУНИ

ХАЗИНАТОПАРЛАР

Геолог... Бу касб эгаларининг меҳнати нақадар машаққатли, хайрли ва шарафли эканлиги ҳаммага маълум. Улларининг ақл-заковатлари, тинимсиз изланишлари, қадоқ қўллари, қаҳрамонона меҳнатлари билан янги-янги хазиналар кашф этадилар. Ёзнинг жазирама иссиғи ҳам, қишнинг қаҳратон совуғи ҳам, ҳар қадамда учраб турадиган қийинчиликлар ҳам уларни бу йўлдан қайтаролмайди. Халқимиз бу касб эгаларини зўр ҳурмат ва эҳтиром билан «хазина топарлар» дейди. Ҳар йили умумхалқ байрами сифатида нишонланадиган Геологлар куни ҳам бу касб эгалари қанчалик эъзозланаётганлигидан дарак беради. Тошкент геология ишлаб чиқариш бирлашмаси ўзининг касб байрамини муносиб нишонламоқда. Суратларда: бирлашманинг Ю. Занько раҳбарлигидаги илғор кон-проходка бригадаси (чапда), янги хазиналар қидирилмоқда (ўнгда ва пастда).

В. ШАРОВ фотолари.

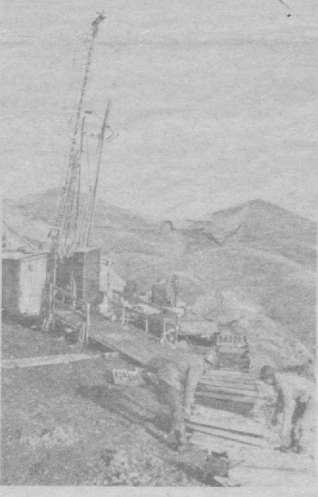

16 апрель—Бутуниттифоқ коммунистик шанбалиги

МАШИНАСОЗЛАР

● Ўрта Осиё ирригация илмий тадқиқот институти илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг Тошкентдаги экспериментал ишлаб чиқариш корхонаси меҳнатчилари камбар зовурга дренаж ётқизувчи ДУ-301 машинасини муддатидан илгари — Бутуниттифоқ коммунистик шанбалиги кунида йиғиб бериш мажбуриятини олдилар. Бундан ташқари корхона цехларида ўнлаб суғориш комплектлари, бир неча километр бурама дренаж қувурлари, халқ истеъмоли моллари тайёрланади. 20 минг сўмлик товар маҳсулоти ишлаб чиқариш мўлжалланган. Корхона ходимларининг бир қисми ишлаб чиқариш биноларини ободонлаштириш билан шуғулланади.

АВТОМОБИЛЧИЛАР

● Калинин районидаги XXI партсъезд номли совхоз меҳнатчилари 16 апрелда карам, помидор, бақлажон, болгар қалампири кўчатларини ёппасига эка бошлайдилар. Шу куни 150 гектар ерга кўчат ўтқазилади. Хўжаликнинг сабзавот экиладиган майдони 270 гектардан ошади. Совхознинг олмазори ҳам янгиланади. Бу боғни қайта тиклаш планига кўра шанбалик кунида юзлаб ёш дарахт кўчатлари ўтқазилади. Хўжалик ходимлари беш йиллик фондига 5 минг сўмдан ортиқроқ пул ўтказадилар.

САБЗАВОТКОРЛАР

● «Узмясомолспецавтотранс» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ҳайдовчилари меҳнат байрамида йил бошидан бери тежалган ёнилғи ҳисобига ишлаб, деярли мингта рейс бажарадилар. Шу куни Тошкент, Фарғона, Самарқанд, Наманган областлари хўжаликларига 200 та машина жўнаб кетади. Машиналар у ердан озиқ-овқат саноатининг қайта ишловчи корхоналарига 580 тоннадан ортиқ гўшт ва сут маҳсулотлари келтиради.

(ЎзТАГ).

16 апрель—Бутуниттифоқ коммунистик шанбалиги

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

(Боши 1-бетда)

квартира ёки шахсий уй-жой билан таъминлаш юзасидан партия ўртага қўйган вазифани бажаришда муҳим аҳамиятга эга бўлиши таъкидланди. Шу билан бирга уй-жой кооперациясини ривожлантиришда мамлакатда содир бўлган аҳвол аҳолининг ўсиб бораётган эҳтиёжларига жавоб бермайди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг Сиёсий бюро маъқуллаган қарорида аҳолининг уй-жойга бўлган эҳтиёжларини қондиришнинг кооператив принциплари ва формаларини такомиллаштириш юзасидан ташкилий, молиявий-иқтисодий ва социал-ҳуқуқий тадбирларнинг кенг комплекси белгиланди. Уй-жой қурилиш кооперативларини бундан буён ҳам ривожлантириш билан бир қаторда кооперациянинг янги формасини — корхоналар ва маҳаллий органлар қурган уй-жойларни сотиб олиш ва ундан фойдаланиш учун ихтиёрийлик асосида тузиладиган гражданларнинг уй-жой кооперативларини жорий этиш кўзда тутилмоқда, корхоналар, қурилиш ташкилотлари ва маҳаллий органларнинг кооператив уйларни қуришдан иқтисодий манфаатдорлигини ошириш, бу кооперативларга кредит беришнинг имтиёзли шартларини белгилаш назарда тутилмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси СССР Министрлар Совети ишлаб чиққан 1988—1995 йилларда Москва области социал соҳасини ривожлантириш тадбирларини маъқуллади. Москва шаҳри билан ягона халқ хўжалиги комплексини ташкил этадиган область аҳолиси турмуши шароитларини яхшилаш мақсадида уй-жой-коммунал ва маданий-маиший қурилиш суръатларини анча жадаллаштириш, ишлаб чиқариш ва социал инфраструктурани ривожлантиришда содир бўлган номутаносибликни бартараф этиш назарда тутилмоқда. Ўн учинчи беш йилликда уй-жойларни фойдаланишга топширишни ўн иккинчи беш йилликдагига нисбатан 1,4 баравар кўпайтириш мўлжалланмоқда. Болалар муассасалари, поликлиникалар, касалхоналар, клублар ва бошқа социал-маданий объектлар қуриш миқёслари кенгаяди.

Сиёсий бюро СССР ички ишлар министрлиги системасидаги сиёсий органлар тўғрисидаги низомни тасдиқлаб, ана шу органларнинг ягона ташкилий структурасини барпо этиш ва уларнинг ишини янада такомиллаштириш билан боғлиқ бўлган тадбирларни белгилади. Ана шу тадбирларнинг қабул қилиниши социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, гражданларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини муҳофаза қилишни кучайтириш мақсадида ички ишлар органлари фаолиятига партиявий-сиёсий таъсирини кучайтиришга ёрдам беради.

Мажлисда М. С. Горбачевнинг Италия компартияси Бош секретари А. Натта билан учрашуви тўғрисидаги ахборот тингланди. Икки партия мулоқотининг самарали бўлаётгани, бу мулоқот чуқурлашиб ва бойиб бораётганлигидан мамнуният изҳор этилди. КПСС бутун қитъа доирасида тинчлик, хавфсизлик, ўзаро фойдали ҳамкорликни таъминлаш мақсадида Умумевропа мулоқотига янги омил бахш этиш учун бундан буён ҳам компартиялар билан, шунингдек Европадаги барча сўл кучлар билан муносабатларни ривожлантириб бораверишни муҳим деб ҳисоблайди.

Э. А. Шеварднадзенинг 21—23 март кунлари Вашингтонда АҚШ президенти Р. Рейган билан суҳбатлари ва давлат секретари Ж. Шульц билан олиб борган музокаралари тўғрисидаги ахбороти тингланди. Америка раҳбарияти билан алоқалар халқаро хавфсизликнинг муҳим проблемалари, регионлар ўткир можароларини бартараф этиш масалалари, гуманитар ҳамкорлик ва икки томонлама муносабатлар проблемалари юзасидан иккала мамлакат ўртасидаги олиб борилаётган сиёсий мулоқотни ривожлантиришда муҳим босқич бўлди. Ракета ҳужумидан мудофаа шартномаси 1972 йилда қай тахлитда имзоланган бўлса унга худди шундай тарзда риоя қилиб, стратегик ҳужум қуролларини 50 процент қисқартириш тўғрисидаги шартномани тайёрлаш муҳокама қилинган масалалар марказида бўлди.

Шу йил 29 май — 2 июнь кунлари олий даражада бўладиган Совет—Америка учрашуви чоғида стратегик ҳужум қуроллари — ракета ҳужумидан мудофаага оид ҳужжатлар комплексини имзоланишга имкони борича тахт қилиб қўйилиши учун уларни ишлаб чиқиш мақсадида ишни жадал давом эттиришга совет томони қатъий азму қарор берганлиги тасдиқланди. Равшанки, бунинг учун Америка томони ҳам худди шундай ҳаракат қилиши керак.

Вашингтондаги музокаралар чоғида Афғонистон атрофидаги вазиятни Женева битимлари негизида сиёсий йўл билан бартараф этишга Америка томони тайёрдир, деб илгари билдирилган фикрдан АҚШ амалда чекинганлиги аён бўлиб қолганлиги таъкидланди. Шуни ҳисобга олиб, мазкур масала хусусида бундан буёнги тадбирларимизнинг вариантлари кўриб чиқилди.

Сиёсий бюрода Варшава Шартномасига аъзо бўлган давлатлар ташқи ишлар министрлари комитетининг Софияда бўлиб ўтган навбатдаги мажлиси якунлари муҳокама қилинди. Иттифоқчи давлатларнинг қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва бундай пойганинг космосга олиб чиқилишига йўл қўймаслик, эндигина бошланган қуролсизланиш жараёнига муқаррар тус бериш ва ривожлантириш, халқаро вазият ривожидаги ижобий тенденцияларни чуқурлаштириш мақсадида бундан буён ҳам куч-ғайрат сарфлаш юзасидан эришилган аҳдлашувлар маъқулланди.

Н. Н. Слюньков, Ю. Д. Маслюков, В. М. Каменцевнинг Совет Иттифоқига амалий визит билан келган Вьетнам Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Марказий Комитет секретари До Миой билан музокаралари якунлари маъқулланди. Совет—Вьетнам иқтисодий ҳамкорлигининг самарадорлигини янада ошириш тадбирлари белгиланди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида КПСС XXVII съезди белгилаб берган иқтисодий ва социал сиёсатни амалга оширишнинг баъзи масалалари ҳам кўриб чиқилди.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Тошкент шаҳар партия комитетининг пленуми бўлди. Пленум қатнашчилари шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатиннинг «КПСС Марказий Комитети февраль (1988 й) Пленуми қарорлари асосида халқ маорифини қайта қуриш юзасидан шаҳар партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида»ги докладини тинглаб муҳокама қилдилар.

Пленумда Тошкент область партия комитети секретари Э. И. Фозилов нутқ сўзлади.

Пленум ишида Тошкент область партия комитетининг иккинчи секретари Р. А. Попов иштирок этди.

ОБЛАСТЬ ПАХТАКОРЛАР СОВЕТИНИНГ КЕНГАШИ

31 мартда Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхозда область пахтакорлар Советининг кенгаши бўлиб ўтди.

Кенгашга район партия комитетларининг биринчи секретарлари, район ижроия комитетларининг раислари, район агросаноат бирлашмаларининг раислари ҳам таклиф этилган эди.

Кенгашда 1988 йилда чигит экишни уюшқоқлик билан, сифатли қилиб ва ўз муддатида ўтказиш, уруғликни ернинг табиий намига бир текис ундириб олиш вазифаси муҳокама этилди ва тавсиялар ишлаб чиқилди.

Ана шу масала юзасидан Чиноз районидаги Навоий номли колхоз раиси Ҳ. Акромов, Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхози раиси М. Исматов, Пискент районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси М. Авазов, Бекобод районидаги Ленин номли колхоздан А. Рўзиматова ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқиб, қимматли таклиф ва мулоҳазаларни ўртага ташладилар.

Кенгаш ишида область партия комитетининг биринчи секретари Т. А. Алимов қатнашди ва сўзга чиқди.

(Кенгаш ҳақидаги ҳисобот газетанинг навбатдаги сонида босилади).

• Эртага — геологлар куни

ХАЗИНАТОПАРЛАР

ҲАР ЙИЛИ апрель ойининг биринчи якшанбасида Геологлар куни нишонланади. Ер остида ястаниб ётган турли-туман табиий бойликларни қидириб топиб, халқ хўжалиги эҳтиёжларига хизмат қилдирувчи бу касб эгалари бизнинг мамлакатимизда ҳар томонлама ғамхўрлик билан қуршаб олинган. Касб байрамининг таъсис этилиши ҳам шундан далолат беради. «Тошкентгеология» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи ўзининг анъанавий байрамини муносиб кутиб олмоқда. Бирлашма бош директори Ғани Абдураҳмонович АБДУРАҲМОНОВ штатсиз мухбиримиз М. Комилхўжаева билан суҳбатда шундай деди:

— БИРЛАШМАМИЗ йирик геологик қидирув бўлинмаларидан ҳисобланади. У 6 минг нафардан ортиқ ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларни бирлаштирган. Асосий вазифамиз пойтахт областидаги маъданларни қайта ишловчи корхоналарни хом ашё билан таъминлашдан иборат. Шу билан бирга республикамиз территориясида қурилиш материаллари, турли хил химиявий хом ашёларни қидириб топиш билан ҳам шуғулланамиз. Кўриниб турибдики, зиммамиздаги вазифа анча масъулиятли ва айни вақтда шарафлидир.

Биз ер остида ястаниб ётган турли хил табиий бойликларни халқ хўжалиги эҳтиёжларига хизмат қилдириш билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Шунинг ўзи доим ғайрат-шижоат билан ишлашга, резерв ва имкониятларни ишга солган ҳолда, кам сарф билан кўпроқ амалий натижаларга эришишга ундайди. Коллективимиз ўзининг бутун меҳнат фаолияти давомида шунга амал қилаётганлиги учун ҳам давлат планларини доим ошириб адо этмоқда.

Касб байрамимиз арафасида қатор қувончли воқеаларнинг шоҳиди бўлдик. Ўтган хўжалик йилидаги баракали ишимиз муносиб тақдирланди. Мамлакат турдош корхоналари ўртасидаги мусобақа ғолиби бўлдик. Бирлашмамизга СССР Геология министрлиги ва тармоқ касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи берилди. Бирлашмага қарашли Олмалиқ ва Шарқий Қурама экспедициялари коллективлари ҳам Бутуниттифоқ ва республика социалистик мусобақаларида ғолиб чиқдилар.

Бундан бениҳоя руҳланган ва Бутуниттифоқ XIX партия конференциясини муносиб кутиб олиш юзасидан бошланган умумхалқ ватанпарварлик ҳаракатига қўшилган коллективимиз ўн иккинчи беш йилликнинг учинчи йилида ҳам ҳиммат камарини маҳкам боғлаб ишламоқда. Шу сабабли дастлабки ойлардан юксак марралар эгалланяпти. Биринчи квартал ишлаб чиқариш топшириғи ортиғи билан адо этилди. Пландагидан ташқари 7 минг метр ҳажмида пармалаш ишлари бажарилди. Кон ишлари ҳажми ҳам пландагидан 400 метр ортиқ қилиб уддаланди.

Геология-қидирув ишлари йилдан-йилга мураккаблашиб бормоқда. Чунки ҳозирги вақтга келиб ернинг юзасига яқин жойлашган турли хил табиий бойликлар ўрганилиб, ишлаб чиқаришда фойдаланиш учун топширилди. Эндиликда эса қидирув ишлари ернинг анча чуқур қатламларида олиб борилмоқда. Бу ўз навбатида янги хил асбоб-ускуналар ва даврга жавоб берадиган иш усулларини қўлланишни тақозо этмоқда. Аввало геофизик, геохимик методларни кенг қўлланиш зарур бўлиб қолди. Бироқ ҳозирги вақтда бунинг учун зарур бўлган аппаратуралар етарли эмас. Бу муайян даражада ишимизнинг янада самарали бўлишига тўсқинлик қилмоқда. Лекин мавжуд имкониятлар ва резервларни ишга солиш ижобий силжишлар қилишимизга ёрдам беряпти.

Ишимиздаги ютуқлар ҳақида гапирганда инсон омилини айтиб ўтмаслик мумкин эмас. Бирлашмамиз ва унинг бўлинмаларида бу масалага эътибор кескин ортди. Социал масалаларни ҳал қилиш билан инсон омилини кучайтиришга муваффақ бўлаяпмиз. Биз турар-жой ва маданий-маиший муассасалар қуриш бўйича аниқ программа ишлаб чиқдик. Шунга асосан ҳар бир геолог оиласини алоҳида квартира ёки уй билан таъминлаш муаммоси 1995 йилгача ҳал қилинади. Бу йўлда дастлабки қадамлар қўйилди. Ўнлаб геологлар оилалари ҳовли-жойли бўлдилар.

Бирлашмамизда кооперациялар ташкил этиш ҳам йўлга қўйилмоқда. Масалан, бу йил асбоб-ускуналарни ремонт қиладиган кооператив устахона иш бошлади. Саноат чиқиндиларидан кенг истеъмол моллари тайёрлайдиган, маҳаллий қурилиш материалларини қайта ишлайдиган кооперативлар ташкил этишни режалаштириб қўйдик. Бу икки томонлама фойда келтиради. Биринчидан, кўплаб меҳнаткашлар иш билан таъминланадилар, иккинчидан, кооперативлар фаолиятидан албатта иқтисодий самара кўрамиз.

Ҳозирги вақтда бирлашмамизда партия конференцияси шарафига социалистик мусобақа тобора авж олаяпти. Унга қўшилган меҳнат коллективлари ва айрим геологлар юксак меҳнат марраларини кўзлаб ишламоқдалар. Масалан, йигирмадан ортиқ бригада аъзолари бу қутлуғ анжуманни ўн иккинчи беш йилликнинг уч йиллик топшириғини бажариш билан кутиб олиш учун астойдил интилмоқдалар.

Ўнлаб геологларимизнинг меҳнат зафарлари янада баракали бўлмоқда. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган геологлар Е. Бутьева, С. Ғофуржоновлар, уларнинг касбдошлари М. Миркамолов, В. Гуркин, В. Августовский, пармаловчи мастерлардан С. Зокиров, Е. Косулин, В. Муротов, И. Зуфаров ва бошқалар мусобақада пешқадамлик қилишмоқда. Уларнинг ҳар сменадаги ўртача иш кўрсаткичлари 150 процент атрофида бўлмоқда.

Коллективимиз фаолиятида камчиликлар ҳам йўқ эмас. Биз касб байрамимизни зўр тантана билан нишонлар эканмиз, бундан буён ана шу камчиликларни бартараф этишга алоҳида эътибор берамиз. Чунки, ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш ва ўз харажатларини ўзи қоплаш шароитларига ўтиб ишлаш шуни тақозо этади. Геологларимиз эса келгуси йилдан хўжалик юритишнинг янги усули асосида ишлай бошлайдилар. Шу кунларда бунга қизғин тайёргарлик бормоқда. Айрим бўлинмалар йириклаштириляпти, бошқарув аппарати қисқартириляпти. Моддий-техника ресурсларини сарфлашнинг янги нормативлари ишлаб чиқилмоқда. Бригада пудрати янада такомиллаштирилмоқда. Қисқаси, биз янгича шароитларда ишлашга пухта ҳозирлик кўришга ҳаракат қиламиз. Бу эса коллективимизнинг ўз меҳнати натижасидан манфаатдорлигини янада оширади. Демак, унинг муваффақиятлари тағин ҳам салмоқлироқ бўлади.

Бошқарувнинг иқтисодий методларига бағишланди

30 март куни Тошкентда бўлиб ўтган республика семинари қурилишда янги иқтисодий механизмга ўтиш ва фан-техника тараққиётини жадаллаштириш муаммоларига бағишланди. Семинарда Ўзбекистон қурилиш индустриясининг раҳбарлари ва етакчи мутахассислари, олий ўқув юрти ва тармоқ фани вакиллари қатнашдилар. Учрашув иштирокчилари тажриба алмашиш давомида қурилишда меҳнатни ташкил этишнинг илғор формаларини жорий қилиш, илмий ишланмалар самарадорлигини оширишнинг асосий йўналишларини муҳокама этдилар, конкрет тавсиялар қабул қилдилар.

(ЎзТАГ).

• ҚАЙТА ҚУРИШ: СЎЗДА ВА АМАЛДА

ОНА КЎЗ ЁШЛАРИНИНГ БОИСИ

ҲОЗИР хўжалик, корхона, ташкилотларнинг раҳбарлари билан суҳбатлашсангиз, улар гапни инсон омилидан бошлашади. «Бизда одамларнинг нормал яшаб, дам олишлари учун ҳамма имкониятлар яратилмоқда», дейишади. Ҳақиқатан ҳам шундайми?

Биз Ғалаба районида бўлганимизда доимий анъанани буздик. Яъни биронта масъул раҳбарга учрашмасдан тўғри хонадонларга бордик. Қишлоқ меҳнаткашлари билан суҳбатлашдик. Қаҳрамон она Қундуз Норқулова билан ҳам тасодифан учрашдик. Лекин, унинг оиласидаги аҳвол мана шу мақоланинг ёзилишига сабаб бўлди.

Эшикни очган Қундуз опа бизни кўриб аввалига ҳайрон бўлди, сўнг ичкарига таклиф этиб, секингина қаерданлигимизни сўради.

— Гапнинг очиғини айтсам, нолишни ёмон кўраман, — деди Қундуз опа. Лекин, болалар катта бўлган сайин янги муаммолар пайдо бўлаяпти. Айниқса, уй-жой масаласи бизни қийнаяпти. Мана, ўзингиз кўриб турибсиз, уч хонали уйимиз бор. Ҳов анови ҳужрача ошхонамиз. Оиламизнинг барча аъзолари йиғилишгандаги манзарани бир кўрсангиз эди. Балки, сизга кулгили туюлар. Лекин бу рост. Болаларим навбат билан кириб овқатланиб чиқишади. Нима ҳам қилайлик. Хона кичкина. Сиғишмаймиз. Ёзда-ку, бир иложини қиламиз, ташқарида ҳам ўтираверамиз. Қишда эса бунинг иложи йўқ-да!

Томорқамиз бор, уй-жойни ўзимиз кенгайтириб олайлик, десак, қўлимиз калталик қилаяпти. Ўзингиз тушунасиз, рўзғоримиз катта. Ҳаммасини едириш, ичириш, кийдириш керак. Ўзим магазинда фаррош бўлиб ишлайман. Болаларнинг отаси Жанғабой ака тўрт-беш йилдан бери ошқозон касали билан оғрийди. Оғир ишга яроқсиз. Ҳозир қоровуллик қилаяпти. Қийналсак ҳам фарзандларни катта қилаяпмиз. Тўнғичимиз Дилоромни узатганмиз. Иккинчи фарзандимиз Шавкатнинг ҳам ўғли бор.

— Улар ҳам шу ерда яшашадими,— сўраймиз Қундуз опадан.

Она кўзларини ерга қадаганча чуқур хўрсинди. Сўнг гап бошлади.

— Ғайратни уйлантирганимиздан сўнг Шавкат оиласи билан «Новая» кўчасидан ижарага уй олиб чиқиб кетишга мажбур бўлди. Ойига 35 сўмдан ижара ҳақи тўлаб яшаб туришувди. Бу ерда ҳам кўнгилдагидек шароит бўлмагач, келинимиз Комила турли баҳоналар билан жанжаллар чиқара бошлади. Бир куни қудамиз келиб, қизини уйига олиб кетибди. Шавкат олдимизга қайтди.

ИНСОН ОМИЛИ

— Неварамни соғинаман. Қудамизга бир неча марта келинг, ёшларни яраштириб қўяйлик, уйимиз тор бўлса ҳам биз билан яшаб туришсин, десам рози бўлишмаяпти. Сизларда шароит йўқ, қизим яшамайди, дейишяпти.

Ҳали болаларнинг беш нафари мактабда, учтаси боғчага қатнайди. Мени энг қийнайдиган, хўрлигимни келтирадигани — Армия сафида хизмат қилаётган ўғлим Фурқатнинг мактублари бўлаяпти,— давом этди Қундуз опа. Биласизми, у ҳар бир хатнинг охирида бизга қачон уй беришаркан?—деб сўрайди. Ҳар гал фарзандимнинг хатига жавоб ёзиш олдидан нима дейишимни билмай ўйланиб қоламан...

Қундуз Норқулованинг куюниб гапирганича бор экан. Оилада ўн уч фарзанд вояга етмоқда. Турмушнинг бор-йўғига, кам-кўстига қаноат ва ота-онаси дардига шерик бўлиб тарбияланаётган фарзандлар ота-оналари сингари меҳнатсевар бўлиб етишишмоқда. Шавкат ҳозир 6-автоколоннада шофер бўлиб ишлаяпти. Ғайрат Киров номли колхозда сувчи. Қизлари Клара нон заводида ишлайди. Фурқат эса Совет Армияси сафида хизматда.

Энди ҳақли талаб. Бу оиланинг аҳволидан ҳеч ким хабар олмаса, афсуски, оғзаки мурожаатлари билан бир қаторда тегишли ташкилотларга улар ёзган мурожаатлар ҳам изсиз қолиб кетаётир. Биз бу ерда Қундуз Норқулова Солдатское шаҳар Совети ижроия комитети раиси С. Ибрагимовнинг ўзидан уй-жой сўраб, икки марта ариза билан қабулида бўлганлигини назарда тутяпмиз. Ижрокомга қатнайвериб чарчаган Қ. Норқулова кунларнинг бирида турмуш ўртоғи Жанғабой Норқуловни жўнатди. Буни қарангки, раис мен сиз билан эмас, ариза ёзган кишининг ўзи билан гаплашаман, деб уни қайтариб юборибди.

— Ахир, сабр-тоқат ва бардошнинг ҳам чегараси бор-ку,— деганча Қундуз опа кўзларига ёш олди. Онасининг кўзларида ёшни кўрган фарзандларнинг ҳам кўнгли бўшашиб кетди шекилли, улар бирин-кетин ташқарига чиқишди...

Хўш, онани йиғлашга нима мажбур этмоқда? Бу ҳақли савол, албатта. Бу саволга жавоб аниқ: ҳанузгача фақат қуруқ ваъда беришдан нарига ўтишмаяпти. Шу сабабли ҳам серфарзанд оила бошлиқлари ижроком билан уйлари ўртасида овораи-сарсон бўлишаяпти. Бу оиланинг қийналиб, уй-жойдан сиқилиб яшаётганлигини ижрокомдаги ўртоқлар билмайди, дейсизми? Улар яхши билишади.

Шу ўринда ижрокомдаги ўртоқларга яна битта саволимиз бор. Солдатское шаҳрида кўп болали хонадонлар бармоқ билан санарли-ку. Наҳотки уларни биринчи навбатда уй-жой билан таъмин этишнинг иложи бўлмаса? Айрим шаҳарларда кўп болали оилалар учун махсус озиқ-овқат магазинлари бириктиб қўйилган. Маиший хизмат уйлари улар хизматида. Биз, бу аллақачонлар яратилиши лозим бўлган, аммо сизларнинг лоқайдликларингиз туфайли яратилмаган шарт-шароит ва имтиёзлар ҳақида гапирмадик. Биз фақат оилани ташвишга солиб келаётган бош муаммо — уй-жойни кенгайтириш ҳақидагина тўхталдик, холос.

Мана шу ерга келганда яна бир неча мулоҳазаларимизни айтиб ўтмоқчимиз. Шаҳар Совети ижроия комитетидагилар бу оилага ёрдам беришни аччиқ ичакдек чўзиб келишаётган экан, оиладаги фарзандлар меҳнат қилаётган коллективларнинг раҳбарлари-чи?!

Оила фарзандларидан Ғайрат ва унинг хотини Киров номли колхозда ишлашаркан. Бу колхоз раҳбарлари ҳам ўз аъзоларига уй-жой ажратиб бериш ҳақида нега ғамхўрлик қилишмаётганликларини нима билан изоҳлашни билмаймиз!

Қайтар чоғимиз Қундуз опа биздан кўрганларимизнинг ҳаммасини қандай бўлса, шундайлигича ёзишимизни яна бир бор илтимос қилди. Биз онанинг илтимосини бажардик.

Н. ТЕМИРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

✦ Татьяна Слобожан «Ташгоршвейбит» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли 1-модалар ательесининг тажрибали бичувчиси, шу билан бирга чевар тикувчиси ҳамдир. У мижозлар буюртмасини доимо ўз вақтида сифатли тайёрлаб беради.

М. Нуриддинов фотоси.

Малака ошириш курсида

МАШҒУЛОТ ТУГАДИ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитетининг партия, совет ва идеология ходимлари малакасини ошириш областлараро курсида машғулотлар тугади.

Тошкент, Сирдарё, Жиззах, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон АССР шаҳар ҳамда район ижроия комитетлари ташкилий-инструкторлик бўлимларининг мудирлари курс машғулотларида ўз билимларини оширдилар. Улар ҳузурида Тошкент олий партия мактаби профессорлари ва доцентларидан А. Н. Михайлов, И. Исомиддинов, А. Н. Пак, В. Н. Мухаметов ва бошқалар қизиқарли лекциялар билан чиқдилар. Лекциялар ўқиш ва суҳбатлар ўтказишга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети лектори Ю. М. Каракетов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети бўлим мудири В. И. Гугнин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги диний ишлар бўйича кенгаш вакили Ў. А. Рустамов таклиф этилди. Давра суҳбатида эса тингловчилар КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг КПСС XXVII съезди қарорлари асосида социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришда халқ депутатлари Советлари роли ва масъулиятини янада ошириш юзасидан қабул қилган қарорини ишчанлик билан муҳокама қилдилар.

Муҳокамада Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Совет ишлари бўлими мудири О. Ҳ. Олимжонов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ташкилий-инструкторлик бўлими мудири А. Н. Ефимов иштирок этдилар.

Амалий машғулотлар давомида курс тингловчилари Фрунзе ва Орджоникидзе район ижроия комитетлари иши билан танишдилар, тажриба ўргандилар. Область ижроия комитети раиси П. М. Абдураҳмоновнинг суҳбати тингловчиларда катта қизиқиш уйғотди. У халқ депутатлари Советлари ишини қайта қуриш бўйича тўпланган тажрибалар ва мавжуд муаммолар ҳақида гапириб берди.

Тингловчилар Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси ва бошқа маданий марказларда бўлдилар.

• Бадиий коллективлар ҳаётидан

САЙРАР МЕНИНГ ДУТОРИМ

Чертсам кўнглим яйрар, менинг дуторим,
Шўх булбулдай сайрар, менинг дуторим..

БУ ҚЎШИҚ кўпчилик тингловчилар эътиборини қозонган. Айниқса, уни дуторчи қизлар куйлашганда ажиб бир жозиба намоён бўлади. Жарангдор овозларнинг янграши чаманзордаги алвон гуллардан таралаётган муаттар бўй сингари кўнгилга хуш ёқади.

Ўзбекистон Телевидениеси ва радиоэшиттириш давлат комитети қошидаги дуторчи қизлар ансамбли бундан тўққиз йил илгари ташкил топган эди. Ўтган давр мобайнида коллектив қаддини тиклашга, репертуарини халққа тақдим этишга, энг муҳими, ўз қиёфасини шакллантиришга ҳамда эл-юрт оғзига тушишга улгурди.

Унга ташкил этилганидан буён Ўзбекистон ССР халқ артисти Ғанижон Тошматов бадиий раҳбар сифатида тинмай ғамхўрлик қилиб келаётир.

Ансамблда репетиция пайти. А. **Зуфаров** фотоси.

— Ансамблимиз 1979 йилда ташкил этилган бўлиб, дастлабки йилларда унга 12 нафар қиз қатнашарди, холос, — дейди биз билан суҳбатда Ғ. Тошматов. — Ишни ўзбек халқ қўшиқлари ва лапарларини йиғишдан бошладик, сўнг уларни қайта куйга солдиқ ва мухлислар эътиборига ҳавола этдик. Ашулаларимиз радио орқали ва телевизор экранида янграй бошлагач, коллективимиз сафига келиб қўшилишни истаганлар ҳам кўпайди. Биз ижрочиларни маҳоратига, соз чертиш санъати, куйлаш ёки рақсга тушиш қобилиятига кўра саралаб қабул қилдик. Шу тариқа ансамбль аъзолари 31 кишига етди. Таниқли санъаткорлар томонидан тузилган махсус комиссия орқали ёши 16 дан 25 ёшгача бўлган қизларни ҳозир ҳам қабул қилаётирмиз.

Шу ўринда қизларимизнинг айримлари ҳақида алоҳида тўхталиб ўтмоқчимиз. Фараз қилинг: уй қурмоқчи бўлсангиз, унинг пойдевори билан таянч устунлари мустаҳкам бўлишига ҳаракат қиласиз. Бу табиий бир ҳол. Ансамблда ҳам ана шундай мустаҳкам «устун»лар мавжуд. Жумладан, Замира Суюнова, Санобар Каримова, Озода Мадраҳимова, Замира Раҳматуллаева ва Роза Ҳожиева сингари қизларимиз етук ижрочилар ҳисобланишади. Улар қўшиқларни қиёмига етказиб ижро этишлари ва санъат ихлосмандларига етказиб бера олиш каби фазилатлари туфайли тобора ҳурмат-эътибор қозонмоқдалар.

Ҳақиқий санъаткор репертуарсиз яшай олмайди. Ансамбль репертуарида 100 дан ортиқ қўшиқ мавжуд бўлиб, уларнинг кўпчилигини ўзбек халқ қўшиқлари ташкил этади. Қизлар кейинги вақтларда қардош халқлар қўшиқларини ҳам ўрганмоқдалар. Куй ва қўшиқларнинг ранг-баранглигини таъминлаш мақсадида дутор, доира, рубоб, чанг билан бир қаторда қонун ва уд сингари созлардан ҳам фойдаланилмоқда. Рақсларни саҳналаштиришда моҳир балетмейстер ва раққоса Матлуба Жўраеванинг ҳиссаси катта бўлаяпти...

Ўтган 1987 йилда ансамбль республиканинг бир қанча областлари бўйлаб гастроль сафарларида бўлди. Бу улар ижодининг ўсиши ва репертуарининг бойишига ижобий таъсир кўрсатди. Қўшиқсевар халқимизга ўзбек халқ қўшиқларини қайтадан сайқал бериб тақдим этаётган коллектив тинмай изланиш туфайли эл-юрт меҳрига сазовор бўлаётир.

Г. МАМБЕТОВА.

• *Меҳнаткашлар ўртасида ҳуқуқий тарғибот* •

«Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси ҳузуридаги жамоатчилик Совети навбатдаги қабулни давра суҳбати тарзида Ангренда ўтказди

Яқинда «Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси ҳузуридаги социалистик қонунчиликни пропаганда қилиш жамоатчилик Совети область ижроия комитетининг адлия бўлими, «Билим» жамияти область ташкилоти, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг фалсафа ва ҳуқуқ, экономика институтлари, область давлат арбитражи билан ҳамкорликда Ангрен шаҳрида навбатдаги қабулни давра суҳбати тарзида ўтказди. Редакция жамоатчилик Совети область ижроия комитети адлия бўлими билан бу сафарги давра суҳбатини ҳуқуқий масалалар, социалистик қонунчиликнинг бузилишига қарши кўрилаётган тадбирларни аниқлаш бўйича ўтказганлиги бежиз эмас. Чунки ҳозирги ошкоралик даврида меҳнаткашларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, уларнинг фикр-мулоҳазаларини ошкора ўрганиш алоҳида аҳамият касб этмоқда.

Суҳбатда Ангрен шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. П. Володарский, шаҳар партия комитети секретарлари О. Т. Турғунов, В. А. Акбарова ва бошқа бюро аъзолари, шунингдек Ўзбекистон ССР Фанлар академияси фалсафа ва ҳуқуқ институти хўжалик механизмининг ҳуқуқий муаммолар бўлими мудири, юридик фанлари доктори, профессор Ҳ. Р. Раҳмонқулов, шу институтнинг сектор мудири, юридик фанлар кандидати Н. К. Скрипников, илмий ходимлар В. Умаралиев, И. Ю. Кан, К. Ш. Абдулҳасанова, Р. Рўзиев, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси экономика институтининг илмий ходими О. В. Морозов, область адлия бўлими мудирининг ўринбосари Т. Пидаев, область арбитражи бошлиғининг ўринбосари Т. М. Травицкая, Ангрен шаҳар прокурори Ғ. Б. Бухаров, шаҳар халқ судининг раиси Р. Харченко ўртоқлар иштирок этишди.

•

ДАВРА суҳбатини бошлашдан олдин унинг қатнашчилари шаҳардаги корхона ва ташкилотларга бордилар. У ердаги меҳнат коллективлари билан учрашувлар ўтказишди. Жумладан, Ҳ. Р. Раҳмонқулов ва Н. К. Скрипниковлар Ангрен шаҳар қурилиши бошқармаси «Давлат корхоналари тўғрисидаги қонунга мувофиқ хўжалик ҳисобининг ҳуқуқий жиҳатлари», «Атроф муҳитни муҳофаза қилишда ҳуқуқ масалалари», О. В. Морозов Бутуниттифоқ қурама геологияқидирув экспедициясида «Хўжаликни янгича бошқаришда корхонани техника билан қуроллантириш масалалари». И. Ю. Кан ва Т. М. Травицкая Ангрен гўшт комбинатида «Асосий ишлаб чиқариш звенолари ролини ошириш ҳамда хўжалик ҳисобига кўчган корхоналарнинг ўзаро даъволарини кўриб чиқиш масалалари ҳақида» суҳбатлар ўтказишди. Тушган саволларга жавоблар қайтаришди.

Шундан кейин шаҳар партия комитетида ўтказилган давра суҳбатида саноат корхоналари ва турли ташкилотларнинг вакиллари иштирок этишди. Учрашувни шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. П. Володарский бошқарди. Суҳбат эркин фикр алмашиш ва савол-жавоб тарзида давом этди. Ҳ. Р. Раҳмонқулов йиғилганларга хўжалик ҳисобига ўтиб ишлаётган корхоналарнинг давлат қонунларига мувофиқ ҳуқуқий масалалари, совет гражданлик ҳуқуқи тушунчаси принциплари ва системаси, гражданлик ҳуқуқ муносабатлари, юридик шахслар, битимлар, вакиллик ва ваколатнома, даъво муддати, мулк ҳуқуқи, мажбурият ва шартномалар ҳақида атрофлича гапириб берди. Шундан сўнг суҳбат савол-жавоб, ошкора фикрлашишдан иборат бўлди. Мана, унинг асосий шарҳлари:

ҚОНУН ҲАММА УЧУН БАРОБАР

САВОЛ: шаҳар қурилиш бошқармаси хўжалик ҳисобига ўтиб ишламоқда. Лекин шу бошқарманинг баъзи бўлимлари ҳали хўжалик ҳисобида ишлашга тўла кўчмаган. Улар қандай ишлашлари мумкин?

ЖАВОБ: хўжалик ҳисобида ишлашга кўчган шаҳар қурилиш бошқармаси ёки бошқа корхоналарнинг айрим бўлим ва тармоқлари ҳали хўжалик ҳисобига тўла ўтмаган бўлса ҳам хўжалик ҳисоби принциплари асосида иш олиб боришлари лозим. Улар ўз иш фаолиятларида бошқа ташкилотлар билан муносабатлар ўрнатиш, мустақил шартномалар тузишлари мумкин. Бунда улар хўжалик ҳисобида ишлашга кўчган ўзларининг бирлашма ёки корхоналари билан келишган ҳолда иш юритишади.

САВОЛ: кейинги вақтларда айрим корхона ва ташкилотлар икки-уч сменада ишлашга кўчишаяпти. Тунги сменаларда ишлаган кишиларга ҳақ тўлаш ва отпуска бериш тартиби қандай?

ЖАВОБ: иш ҳақи тўлашда махсус қарор қабул қилинган. Унда тунги сменада ишлаганларга қўшимча ҳақ тўлаш кўзда тутилган. Отпуска бериш масаласи ҳали ҳал бўлган эмас. Бу масала бўйича қонун лойиҳаси тайёрланмоқда.

САВОЛ: қонун ҳамма учун бир, унга амал қилишимиз керак, дейилади-ю, лекин айрим ҳолларда четлаб ўтилади. Бизга раҳбарлик қиладиган министрлик амортизация фондининг деярлик 96 процентини ўзиники қилиб олди. Шу тўғрими?

ЖАВОБ: йўқ, тўғри эмас. Бундай фонд ўн-ўн беш процентдан ошмаслиги керак.

САВОЛ: «Узбекзолото» бирлашмасининг қурилиш ташкилоти эгаллаб турган бино шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимига қачон олиб берилади?

ЖАВОБ: «Узбекгидрострой»нинг ремонт-қурилиш бошқармаси туғатилганлиги муносабати билан унинг маъмурий биноси шаҳар Совети ижроия комитетининг қарори билан соғлиқни сақлаш бўлими ихтиёрига берилиши керак эди. Лекин «Узбекгидрострой» ремонт-қурилиш бошқармасининг маъмурияти мазкур 635 минг сўмлик бино учун «Узбекзолото» бирлашмасидан 370 минг сўм пул олди. Бу масала яқин кунларда ҳал қилиниб, «Узбекзолото» бирлашмасига пули қайтарилади, бино эса шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимига берилади.

САВОЛ: ҳозир якка кишиларга кооператив очиш ва турли соҳалар бўйича хизмат кўрсатиш учун рухсат берилди. Давлат билан кооперативлар ўртасида юз берадиган муаммоларни ким ҳал қилади?

ЖАВОБ: давлат арбитражига Ангрендаги турли корхона ва ташкилотлардан 149 та даъво аризаси тушди. Область арбитражи шартномалар бажарилишига эътибор бермаганлиги, брак маҳсулот ишлаб чиқарганлиги учун қатор корхоналардан даъво қилган ташкилотлар фойдасига 305 минг сўм ундириб берди. Шундан 23 минг сўми брак маҳсулот ишлаганлардан ундирилди. Ангрен кўмир разрези устидан тушган 66 даъво аризасининг 55 таси кўриб чиқилиб, кўмир, разрези ҳисобидан зарар кўрган корхоналарга 37 минг сўм ундириб берилди. Кооперативлар билан давлат ўртасида вужудга келадиган муаммоли масалаларни ҳал қилишда худди шу арбитраж ёрдам қилади.

САВОЛ: ҳозирги қайта қуриш ва ошкоралик даврида маъмурий органлар, шахсан прокуратура меҳнаткашларнинг ҳуқуқини ҳимоя қилишда қандай тадбирларни амалга оширмоқда?

ЖАВОБ: шаҳар прокуратураси жиноятчиликнинг олдини олиш, кишиларнинг қонуний ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ишларини такомиллаштириш чораларини кўрмоқда. Ташкилотларда, аҳоли истиқомат қиладиган жойларда социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ билимларига доир лекция, суҳбат мунтазам ўтказилмоқда. Лекин шуни афсус билан айтиш керакки, қўлланилаётган чораларга қарамай жиноятчиликни кескин камайтиролмаяпмиз. 1987 йилда жиноят содир қилиш 1986 йилга нисбатан камайиш ўрнига сезиларли кўпайди.

Демак ҳозирча тадбирларимизнинг самараси кам, бу бизни жуда ташвишлантиради, албатта. Ана шу самарасизликнинг сабабларини алоҳида ўрганишга киришдик. Ишни жойларда қонунчилик қандай тадбиқ этилаётганлигини синчиклаб текширишдан бошладик.

Дастлабки кузатишлар шуни кўрсатдики, шаҳар Совети ижроия комитети бўлимларида меҳнаткашларнинг шикоят ва аризаларини кўриб чиқиш бўйича белгиланган муддатларга амал қилинмай қўйилган. Бу эса ҳуқуқий тартибнинг бузилишига олиб келган. Текшириш якуни шаҳар Совети ижроия комитети муҳокамасига қўйилди. Меҳнаткашларнинг хатлари, шикоят-аризаларини кўриб чиқишни пайсалга солишда айбдор бўлганларга нисбатан тегишли чора кўрилди.

Ёшлар ўртасида қонунбузарликнинг олдини олишга эътибор анча кучайди. Бу масалага жиддийроқ ёндошиш туфайли кўпгина қизларнинг 8- ва 9-синфдан ўқишни ташлаб кетганликлари маълум бўлиб қолди.

Шаҳар Совети ижроия комитети, хусусан унинг халқ маорифи бўлими ана шу ёш қизчаларнинг мактабни ташлаб кетиш сабаблари билан ҳатто қизиқишмаган ҳам. Прокуратура уларнинг ота-оналари, ўзлари билан суҳбатлашди, уларни мактабга қайтаришга муваффақ бўлинди. Биз ана шунга ўхшаш ва бошқа муҳим масалалардан 30 тасини шаҳар Совети муҳокамасига ҳавола этдик.

САВОЛ: шаҳардаги 9-ёрдамчи ёшлар мактаби бор. Уни битириб чиққан ўқувчиларни, айниқса, ўғил болаларни ишга жойлаштиришда корхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари доимо ўзларини четга олишади. Бу ҳол қачонгача давом этади?

ЖАВОБ: тўғри, шу кунларда бу мактабда 393 ўқувчи таълим олмоқда. Ўқувчиларнинг 150 нафари қизлардир. Уларга тажриба ўргатишни фабрика оталиққа олган. Лекин ўғил болаларнинг тажриба орттиришларида ёрдам берадиган биронта доимий оталик ташкилоти йўқ. Бу махсус мактабни битирган ўқувчиларни шаҳарда ишга олишни пайсалга солишади. Уларнинг тақдирлари, келажаклари билан шаҳардаги ташкилот, корхоналар қизиқишлари, уларга яқиндан ёрдам беришлари лозим.

ЖАВОБ: бу масалани шаҳар партия комитети ўз назоратига олади.

САВОЛ: ишчи иш жойини тоза тутмагани учун бошлиқнинг рапортига биноан уч ой мукофот пулидан маҳрум қилинди. Шу масалани касаба союз ташкилоти қайта кўриши мумкинми?

ЖАВОБ: агарда ишчи бошлиқнинг рапортига асосан мукофот пулидан нотўғри маҳрум қилинган деб топилса касаба союз ташкилоти бу масалани қайта кўриши мумкин.

САВОЛ: корхона маъмурияти ички ишлар органларининг йўлланмаси билан юборилган ҳар қандай шахсни ишга олишга мажбурми?

ЖАВОБ: бу масалани шаҳар ижроия комитети ва корхона раҳбарлари ҳал қилади. Корхонада бўш ўрин бўлган тақдирда ва ўша ўринга юборилган шахсни шу ишга лаёқати, малакаси етарли деб ҳисобланса ишга олиши мумкин.

САВОЛ: ҳомиладорлик отпускасига чиққан аёлни штат қисқартирилишида сабабли ишдан бўшатиш мумкинми?

ЖАВОБ: йўқ, қисқартириш мумкин эмас.

САВОЛ: айрим корхона раҳбарлари баъзан дам олиш кунлари ҳам турли баҳоналарни рўкач қилиб ишчиларни ишлашга мажбур этишади. Бундай ҳолда уларга қандай ҳақ тўланади?

ЖАВОБ: ишдан ташқари, дам олиш кунлари ишчилар маъмуриятнинг буйруғи билан ишлатилган тақдирда уларга икки баравар миқдорида ҳақ тўлаш тегишли қонунларда белгиланган.

x x x

Давра суҳбати ва меҳнат коллективлари билан бўлиб ўтган учрашувлар шуни кўрсатдики, қатор корхона ва ташкилотларда кишиларнинг қонуний ҳуқуқларини ҳимоя қилишга эътибор маълум даражада кучайган. Прокуратура коллективи, айниқса, бу масалада амалий ёрдам бераётганлигини алоҳида таъкидлаш лозим. Лекин ички ишлар бўлими фаолиятида ана шу муҳим ҳаётий масалага эътибор сезилмаяпти. Уларнинг жамоатчилик орасида тарбиявий роли, халқ дружиначилари, ўртоқлик судларининг амалий иши жуда қониқарсиз.

Яна бир жиддий хулоса шуки — ёшларнинг ўқиши, иши, тарбияси билан мунтазам шуғулланиш, махсус мактабни битириб чиқаётганларни вақтида ишга жойлаштириш ва уларнинг тақдири доимий назорат остида бўлмоғи керак. Шунингдек айрим корхона ва қурилиш ташкилотларида ишчилар, мутахассислар ва хизматчиларни нотўғри ишдан бўшатиш ҳолларига қатъий чек қўймоқ лозим. Бунга эришмоқ учун қонунчиликни кенгроқ пропаганда қилиш, меҳнат ҳақидаги қонунларнинг бузилишига мутлақо йўл қўймаслик зарур.

Шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. П. Володарский давра суҳбатига якун ясар экан, ўртага ташланган барча масалалар, таклиф ва мулоҳазалар, эътирозлар кўриб чиқилиши, уларнинг ижроси шаҳар партия комитети назоратида бўлишини айтди.

Редакция ҳузуридаги жамоатчилик Совети ҳам мазкур йиғилишда кўтарилган масалаларнинг ҳал этилишини кузатиб боради.

А. МИРЗААҲМЕДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

✦ **РЕДАКЦИЯГА ХАТ**

УСТАМА НАРХНИ КИМ ҚЎЯДИ?

Қишлоғимизда саноат моллари билан савдо қиладиган биттагина магазин бор-у, у ҳам хизматни эплчитмаяпти. Агар бирор нарса харид қилсак, сотувчи У. Суробова дангалига 40-50 тийиндан олиб қолаверади. Сабабини сўрасак, қишлоқда устама нарх (наложение) бўлади-да, деб жавоб беради.

Моллар нархи устига қўйиладиган қўшимчаси аслида бор гапми ўзи? Агар бу қонуний бўлса, у ким томонидан ва қандай миқдорда қўйилади? Қолаверса, бу тартиб ҳамма ерда бирдай кучга эгами ёки фақат бизнинг қишлоқ магазинларидаги сотувчиларга шундай ҳуқуқ бериб қўйилганми?

Ана шу саволларимизга аниқ жавоб талаб қиламиз, чунки магазин ходимлари хизматидан норозимиз.

Ўрта Чирчиқ районидаги Ўртасарой қишлоғи аҳолиси номидан Н. РАҲИМОВА

• Социал масалалар бўлимида •

• *Мактуб йўлга чорлади* •

ҚИШЛОҚ СОВЕТИ ОБРЎСИНИ ТЎКМАНГ

БОШ бухгалтер хонасидан чиқаётган бақириқ-чақириқлар қабулга келган одамларни ҳам чўчитиб юборди. Ичкаридан «виждонсиз», «ифлос», «аблаҳ» ва бундан ҳам баттар қуракда турмайдиган сўзлар эшитилди. Кейин гумбур-гумбур зарблардан сўнг кимдир «Шарифа, Шарифа» дея чинқирди. Сайловчиларни қабул қилиб ўтирган Шарифа хонасидан ўқдек отилиб чиқди.

Қишлоқ Советининг бош бухгалтери раис муовинини урибди!

Нега?

«Мен Сайбердиева Тўйча 1987 йилда пилла қурти боқдим. Июнь ойида маошимни олгани келсам бош бухгалтер «сизга ойлик иш ҳақи йўқ, сиз ишламагансиз, бир ойдан бери ҳаммаёқ ифлос» деди. Мен ўйнаб юрганим йўқ-ку, шахсий иш билан ҳам юрганим йўқ — пилла қурти боқдим деган тушунтиришларимга қарамай, «сизга пул йўқ — гап тамом» деди. Шундан кейин индамай чиқиб кетдим. Бир-икки қадам юрмасимдан пул олмаганим алам қилди. Раис вазифасини бажарувчи Карим Тоировга бош бухгалтер билан бўлган воқеани айтдим. Карим ака бундай бўлиши мумкин эмас, маош берадиган ведомостда сенинг фамилиянг бор, дедилар. Кейин биргалашиб бош бухгалтер хонасига кирдик. Тоиров нега Тўйчага ойлик иш ҳақини бермадинг, деди. Бош бухгалтер эса ишламаган кунига пул тўламайман, деди. Тоировнинг менинг ёнимни олиб айтган гаплари бош бухгалтерга ёқмади. Кейин бош бухгалтер сен кимсан ўзи, нега менинг ишимга аралашасан, деди сенсираб, ҳақоратлади: «ҳайвон, ифлос, йўқол хонадан чиқиб кет! «Карим ака мен ифлосми сенми, мен сенга ўхшаб бировларнинг оиласини бузаётганим йўқ» деди. Кейин Шарофат опа шартта ўрнидан туриб келиб Карим аканинг ёқасига ёпишиб кетди. Кейин мен Шарифани чақирдим. Уларни ажратиб бўлгач Шарофат опа Карим аканинг бетига бир шода калитни отди...»

1987 йилнинг 1 июнь куни бўлган воқеа шу. Юқоридаги тушунтириш хати жанжалнинг бевосита устида бўлган гувоҳнинг гапи. Энди Қорахитой қишлоқ Совети раисининг собиқ ўринбосари Карим Тоировнинг редакцияга ёзган хати билан танишинг:

«Мен 1984 йилда Оҳангарон район партия комитетининг тавсиясига биноан бу ерга ишга келдим. Қишлоқ Советида 1987 йилнинг 17 июнигача ишладим. Шу иш давримда қишлоқ Советининг собиқ раиси У. Арслонова билан бош бухгалтер Ш. Жумақулованинг тили битта бўлиб, асаб бузиб, шахсга тегишарди, ишлашга қўйишмасди. Собиқ раис ишдан бўшаб кетса ҳам бош бухгалтерни ишга солиб мени урдирди... Шундан сўнг район ижроия комитетининг 15 июндаги йиғилиш қарори билан асоссиз ишдан бўшатилдим. Бош бухгалтер эса иғвогарлик билан юқори ташкилотларга мурожаат этиб кимларнингдир ёрдамида яна ўз жойига тикланди. Мен ҳам калтак еб, ҳам ишдан бўшаб қолиб кетавердим...»

Қишлоқ Советининг бош бухгалтери Шарофат Жумақулованинг тушунтириш хатидан:

«1976 йилдан бери бош бухгалтер вазифасида ишлаб келаман. Қишлоқ Советига К. Тоиров раис ўринбосари бўлиб келгандан сўнг, олдинги иш жойида аёлларга нисбатан ишлатган муомаласини менинг ёлғиз яшашимни билиб менга ҳам ишлатди. Мен бу ҳақда қишлоқ Советининг собиқ раиси Арслоновага ҳам айтганман. Унинг бу хатти-ҳаракатлари бир неча марта муҳокама ҳам бўлган. 1980 йилда турмуш ўртоғим бошқа оила қуриб кетгани учун мен уч нафар фарзанд билан қолдим. Биз яшаган уй қайнонамнинг номида эди. Суд менга фақат болаларим учун нафақага ва ўртамиздаги қонуний никоҳни бекор қилишга ҳукм чиқарди. 1987 йилнинг 1 июнида К. Тоиров мени Сайбердиеванинг маошини баҳона қилиб менга нисбатан ифлос сўзларни ишлатиб, ҳақоратлади. Ҳақиқатан ҳам фаррош Сайбердиева май ойида ишламаган, ўз хоҳиши билан уйида ипак қурти боққан. Тоиров эса ёрдамчи бухгалтер А. Деҳқоновани мажбурлаб табелга иш соати қўйдирган. Мен тўлиқ ойлик ёзганман. Мен фаррош қизга ойлик иш ҳақини бермайман деб, айтмаганман. Маошни вақтида олиб кетмагани учун пулни депонентга ўтказган эдим. Кейин пулини олган.

Тоиров мени ҳақоратлаб менга нисбатан ёмон сўзлар ишлатгани ва мени иш жойимда ходимлар ўртасида, қабулга келган халқ орасида ҳақоратлаб, ўзимни, болаларимни камситгани учун унинг хонадан чиқиб кетишини талаб қилдим. У ёмон сўзлар айтишни давом эттираверди. Кейин уни куч билан чиқаришга мажбур бўлдим. Бу Тоировнинг менга нисбатан биринчи туҳмати эмас».

Муддаога қайтадиган бўлсак, Ш. Жумақулова бош бухгалтер сифатида фаррошнинг ишлаган-ишламаганини назорат қилиши керакми? Йўқ, албатта. Бош бухгалтер фақат ҳисоб-китоб, молия ишлари билан шуғулланади. Ходимлардан ким қанақа ишлаётгани билан эмас.

— Ишчининг икки жойдан иш ҳақи олиши мумкин эмаслиги тўғрисида ҳукуматнинг қарори бор, — дейди бош бухгалтер. — Фаррош пилла қурти тутгани учунгина пул олиши керак, мен унга маош бермай тўғри қилганман.

— Мутлақо нотўғри гап, — дейди Оҳангарон район агросаноат комитетининг ойлик иш ҳақи бўйича етакчи мутахассиси Муниса Зиганшина. — Пилла қурти тутган одамга иш жойидан ойлик иш ҳақи берилмасин деган қонун-қоида йўқ.

— Собиқ раис ўринбосари ва бош бухгалтер ҳақида фикрингиз қандай? — сўраймиз қишлоқ Советининг секретари Шарифа Эшназаровадан.

— Шахсан мен ҳар иккисини ҳам оқламайман,— деди у. — Бош бухгалтернинг характери оғир. Одамлар билан жуда қўпол муомалада бўлади, овозини нуқул баландлатиб гапиради. Қайта ишга олаётганимизда характерини ўзгартиришга ваъда берган эди. Карим Тоиров эса...

Ҳа, Карим Тоироқ ҳам оппоқ эмас. Бош бухгалтер, «у менга кўп хушомадлар қиларди...» деса, Тоиров ишлаган илгариги мактаб педагог-аёллари «Биз Карим Тоиров билан ишлашни хоҳламаймиз» деб халқ маорифи бўлимига коллектив ариза ёзишган...

Халқ депутатлари Қорахитой қишлоқ Советининг XIX чақириқ XI сессия қарори билан К. Тоиров вазифасидан озод этилди. Ўша пайтда бош бухгалтер Ш. Жумақулова ҳам ишдан бўшатилди. Бироқ уч ой ўтмай у яна ишга тикланди. Унинг ишга тикланиши К. Тоировни ҳам «ишга киришишга» даъват этди. Натижада яна «ёз-ёз», «текшир-текшир» бошланди.

— Бош бухгалтернинг ишга тикланиши тўғрими? — сўраймиз Қорахитой қишлоқ Советининг раиси М. Пармонқуловдан.

— Жумақулованинг ишдан нотўғри бўшатилгани тўғрисида область прокуратурасидан хат бор. Унда бош бухгалтернинг ўша ҳаракати майда безорилик деб баҳоланган, лекин унинг фарзандларини отасиз тарбиялаётгани ҳисобга олинган...

Хуллас, бу воқеага салкам бир йил бўлди. Бироқ иккита кап-катта киши жанжалининг машмашаси ҳамон тугамаяпти. Бу орада қанчадан-қанча одамларнинг асаб тори тортилди, аппарат ходимларининг ўртасига совуқчилик тушди. Жанжалнинг гувоҳи бўлган фаррош Тўйча Сайбердиевадан ўша кунги воқеани яна бир бор эслашни илтимос қилганимизда «қачон сўроқлар тугаркин» дея кўзидан ёш чиқиб кетди...

Ҳаммасидан ҳам ёмони бу воқеа, бу дилхираликлар қишлоқ аҳли келиб ўз дардини айтадиган, нажот кутадиган, маслаҳат оладиган жойда — қишлоқ Советида бўлаётганидир. Буларнинг ҳаммаси қишлоқ Советининг — маҳаллий ҳокимиятнинг обрўсини қадрсизлантиради ва шунинг учун ҳам унга чек қўйиш керак. Бу борада кескин ва сўнгги ҳукмни Оҳангарон район ижроия комитети айтар деган умиддамиз.

А. ҒУЛОМОВ.

САМОГОНЧИЛАРГА ШАФҚАТ ЙЎҚ!

ОҚИБАТИ ВОЙ...

«ТАШРЕМСТРОЙ» тресги 7-ремонт-қурилиш бошқармаси коллективи ҳамкасблари Галина Тушко қилмишини муҳокама қилиш учун тўпланишди. «Нима дейсан, Галина, самогон тайёрлаётиб қўлга тушганмиш, шунинг муҳокамаси бўлармиш». Бу хунук хабар тезда ёйилди. Нариманов шаҳар ички ишлар бўлими милицияси Галина Тушкони қилмиши учун 200 сўм жарима билан жазолабгина қолмай, балки унинг бу ножўя ишини коллектив муҳокамасига ташлади. Мана бугун бўёқчи Галина ҳамкасблари даврасида бошини хам қилиб ўтирибди. Ҳозир қилмишидан қаттиқ изтиробда. Лекин бундан на фойда. Халқимиз «Кейинги пушаймон ўзингга душман», деб бежиз айтмаган. Йиғилишда Галина Тушко «Айбдорман, минбаъд тавба қилдим» дейишдан бошқа сўз айта олмади.

Янгийўл «Водоканал» тресги пайвандчиси Муҳаммад Ҳожимуродов хотини Людмила Бурдастих билан уйида сотиш учун мўлжаллаган 40 литр брага ва 5 литр самогон билан қўлга тушди. Уларнинг қилмишидан... ўғиллари Тоҳир изтироб чекиб, акт тузишда гувоҳликка ўтди.

Агар 1986 йили ҳаёт оғуси — самогон ва брага тайёрлаш 1985 йилга нисбатан деярли бир ярим баравар кўпайган бўлса, 1987 йили етти бараварга ошди. Шу йилнинг дастлабки икки ойида 204 самогончи ошкор этилди ва ҳар бири 100 сўмдан 300 сўмгача жарима тўлади. Бу ташвишли ҳолдир. Самогон тайёрловчиларга қарши жамоат тартибини сақлаш ходимлари курашни кучайтирдилар. Лекин уларга кенг жамоатчилик, энг аввало жойлардаги ҳушёр турмуш тарзи учун кураш кўнгилли жамият аъзолари, участка врачлари, турар-жой-коммунал хўжалиги ходимлари, кўнгилли дружиначиларнинг кўмаги етарли бўлмаяпти. Бу иллатга қарши курашда ҳамма биргалашиб ҳаракат қилгандагина мақсадга эришиш мумкин.

Ш. АКБАРОВ.

СУРАТЛАРДА: самогон тайёрловчилар М. Ҳожимуродов ва Галина Тушколарнинг қилмишлари ошкор бўлди.

Р. Нуриддинов фотолари. (ЎзТАГ).

ФЕЛЬЕТОНЧИ ЁН ДАФТАРИДАН

КИМ АЙБДОР?

Қўзилатиш мавсуми эди. Катта чўпон Бердивойнинг иши кўпайиб, қўли-қўлига тегмайдиган вақт. Бунинг устига комиссия устига комиссия босган. Бечора Бердивой нима қилсин, ҳар қаерда кўзлари косасидан чиқиб кетгудек инграб ётган совлиқларга қарасинми ёки текширув баҳона яйловда мириқиб дам олишга келган комиссия аъзоларининг кўнглини олсинми?

Хуллас, Бердивой ҳар икки томоннинг кўнглини овлаш билан овора бўлиб, бир қўзичоқни кирим дафтарига қайд қилиб қўйишни унутиб қўйибди. Буни қарангки, текшириш вақтида дафтарга кирмай қолган ерга урсанг осмонга сакрайдиган қўзичоқ комиссия назарига тушиб қолди. Комиссия аъзолари «Бердивой бу қўзичоқни ўзлаштириш мақсадида атайлаб дафтарга киритмай яшириб қолган» деган айбни унинг гарданига юклаб, узундан-узоқ акт ёзишди. Актни сиёҳи қуримай терговга оширишди.

Туяни шамол учирса эчкини осмонда кўр, деганларидек, терговчи ҳам санамасдан Бердивой гарданига айбни юклаб ишни судга оширди.

Айниқса, бунақанги туёқ ўғриларини кўрарга кўзи йўқ судья ошкоралик даврида ишни жойнинг ўзида очиқ суд мажлисида кўриб чиқишни лозим топди. Эртаси куни колхоз раиси 120 километр йўл босиб яйловга етиб келган судья билан прокурор ёрдамчиси шарафига битта қўй сўйди. Шу куни зиёфат қуюқ бўлди. Гувоҳлардан бири яйловга етиб келолмагани учун эртаси куни ҳам иш кўрилмади.

— Сиздек азиз меҳмонларнинг қадами яйловимизга етиб келганидан бошимиз кўкка етди, — деди икки кундан буён улар атрофида парвона бўлиб юрган раис, — Иш бўлса қочмас, бугун бўлмаса эртага-да, битмаган иш, ўтмаган қиш борми, деган экан кимдир.

Ўша куни ферма мудирининг уйида район марказидан келган «атоқли меҳмон»лар оёғи тагида яна бир қўй бўғзига пичоқ тортилди. Гўштхўрлик, қадаҳхўрлик ярим кечагача давом этди. Гувоҳлар йиғилиб суд мажлиси бўлдими, йўқми, буёғи бизга қоронғи.

Лекин шундай савол туғилади. Қизиқ, ким ўғри? Юмуш билан бўлиб бир қўзичоқни кирим дафтарига қайд қилиб қўйишни унутган Берди чўпонми, ёки уч кунда уч бош қўйни паққос еб кетганлармi?

А. ШАЙХОВ.

ҚУРУВЧИЛАРНИНГ ПАЛА-ПАРТИШ ИШЛАРИ

МЕНДАН КЕТГУНЧА...

Ҳурматли редакция! Бу хатни Чиноз районидаги «Янгиобод» совхозида истиқомат қилувчи бир группа ота-оналар йўлламоқда. Неча йиллардан бери битмай чўзилиб келаётган мактаб ва болалар боғчаси бинолари (улар ёнма-ён қурилган) 1986 йили фойдаланишга топширилганда қувонгандик. Лекин биринчи ёмғир ёғиши биланоқ мактаб синфхоналаридан чакка ўтиб кетди. Боғчада эса иситиш системалари умуман ишламади. Қишда хоналарга печкалар қуриб иситилди. Афтидан бу биноларни қурган 6-ПМК ва 31-ПМК қурувчилари «Мендан кетгунча эгасига етгунча» қабилида иш тутишганга ўхшайди.

Бунинг устига биз йўл азобидан жуда қийналмоқдамиз. Мактаб ва боғчага борадиган йўл асфальтланиш у ёқда турсин ҳатто тош ҳам ёткизилмаган. Ерларимиз таркибида шўр кўп бўлганлиги сабабли сал ёмғир ёғса ҳам лой тизза бўйига чиқиб кетади. Натижада ўғил-қизларимиз ёғингарчилик кунлари жуда қийналмоқдалар.

Биз бу масалаларда ёрдам беришни илтимос қилиб бир неча бор совхоз раҳбарларига мурожаат этдик. Улар бизни қурувчиларга рўпара қилишмоқда. Қурувчилар эса «Биз совхоз билан аллақачон орани очиқ қилганмиз», — дейишмоқда. Хўш, бизнинг йўлларимизни ким асфальтлайди?

Ҳурматли редакция! Бу масалани ҳал этишда бизга ёрдам беришингизни илтимос қилиб:

Ҳ. ҚОРАҚУЛОВ,
Ш. УМАРОВ,
А. ЮСУПОВА ва бошқалар.

ҚУШЛАР ОЗОР ЧЕКМАСИН

Баҳор фаслида республикамиз, шу жумладан пойтахт областимиз сув ҳавзаларида Жанубдан Шимолга қараб учиб ўтадиган сузувчи қушлар кўплаб тўпланади. Улар парвозни давом эттириш учун Сирдарёнинг суви кенг ёйилган жойларда, Чорвоқ, Чордара ва бошқа шу каби сув омборларида дам олади ва озиқланади. Ҳозирги вақтда бундай ҳавзаларда қашқалдоқ, чуррак, ўрдак, қизқуш ва бошқа шу каби паррандалар тўда-тўда сузиб юрганини кўрасиз. Уларнинг айримлари ҳатто шу ерда ин қуради, наслини давом эттиради.

Шундай вақтларда улар нопок овчиларнинг қурбони бўлиши мумкин. Бу эса табиатга катта зарар келтиради. Шунинг учун ҳозирги вақтда улар муҳофазасини кучайтириш талаб этилади. Бунга жамоатчилик ҳам баҳоли-қудрат ёрдам бериши лозим. Шундагина табиатимиз кўрки бўлган бу паррандаларнинг кўпайишига ҳисса қўшган бўламиз.

Ўлкамизда меҳмон бўлиб, Шимол томон парвоз қиладиган бундай қушлар озор чекмасин.

М. МАХМУТОВ,
«Госохотнадзор»нинг жамоатчи инспектори.

ҚУДРАТЛИ ҚЎШНИ БИЛАН ОЛИШУВ

ИШ БИЛАН таништириш ҳақидаги илтимосга судья Мирсаид Турдиев, иложи йўқ, дегандек ишора қилди:

— Жон деб таништирар эдиму, бунинг иложи йўқ. Иш менда эмас, Тошкентда — экспертизага юборганман. Афсуски, у ерда ҳам таниша олмайсиз: рўйхатга олинмаган, танишимнинг қўлига топширгандим.

Ҳақиқатда эса иш унинг столида ётарди. Эртасига Тошкентдан телефон қилганимизда Олмалиқ халқ судининг раиси Любовь Ивановна Голубева бундай деди:

— Ишни кўриб чиқиш чўзилиб кетганлигини тан олишдан уялган. Тўғри, ҳеч экспертиза ўтказа олмаяпмиз... энди жадаллаштирамиз.

Ишни кўриб чиқадиган пайт келди. Пискент районидаги Ленин номли колхознинг қудратли қўшни — Олмалиқ кон-металлургия комбинатига даъвоси икки йилдан буён Олмалиқ халқ судида ётибди.

1986 йил августида колхознинг 140 гектар майдондаги ғўзаси сирли сабабларга кўра нобуд бўлди.

Юзаки қараганда сабаблари сирли кўринади. Пахтакорлар Ўзбекистон гидрометеорология ва табиий муҳитни контрол қилиш бошқармаси мутахассисларини таклиф қилишди. Мутахассислар: «Ўсимликлар химия маҳсулотлари — олтингугуртли газ ва олтингугурт кислотаси буғлари билан куйган», деб диагноз қўйишди.

Айни шу пайтда кон-металлургия комбинатида зарарли маҳсулотлар яна бир бор ялписига ҳавога чиқариб юборилди. Шундан кейин айбдорларни жазолаш ҳақида буйруқ берилди.

Илгари деҳқонлар индамаган бўлишарди. Ҳозир давр бошқача. Колхоз ўз манфаатларини ҳимоя қилишни сўраб қонунга мурожаат қилди. У етказилган зарарни (салкам 100 минг сўм) тўлашни илтимос қилмоқда.

Судья Турдиев ишни бизга кўрсатмаса ҳам, уни шарҳлаб беришга рози бўлди.

— Даъво аризаси қачон берилган дейсизми? Эсимда йўқ. Аризани қабул қилишдан қачон бош тортганимизни сўраяпсизми? Ёдимда йўқ. Область прокуратураси бизнинг қароримизга қачон протест билдирган дейсизми? Эслай олмайман. Область суди ишни қайтадан кўриб чиқишни қачон талаб қилган, деб сўраяпсизми? Аниғи ёдимда йўқ, ўтган йилнинг ёзида бўлса керак. Халқ маслаҳатчиларининг фамилияларинимми? Эслай олмаяпман.

Судья — кон-металлургия комбинатининг собиқ ходими гўё ҳеч нарсани эслай олмаслигини тушуниш мумкин. Аммо нобуд бўлган ҳосилни унута олмаган деҳқонларни ҳам тушуниш керак. Колхоз раиси Абдунаби Абдураҳмонов «Бир нарсани илтимос қиламан: ахир, бизнинг даъвоимизни кўриб чиқишсин!», деб идорама-идора юрибди.

Аммо ишни кўриб чиқиш учун такрорий экспертиза ўтказиш лозим эмиш. «Гидрометеорология хизмати вакилларининг хулосаси холислигига шубҳа бор, — деди Любовь Ивановна. — Ҳеч кимга бўйсунмайдиган мустақил экспертни излаяпмиз».

Нима ҳам дердик, шубҳаланиш — суднинг ҳуқуқи ва бурчи. Аммо экспертни ҳам топишди, дейлик. У нимани текширади? Заҳарланган ҳавони шамол аллақачон бошқа шаҳар ва қишлоқларга олиб кетганиними? Заҳарланган сув ҳам оқиб кетган. Заҳарланган пахта чириб кетган. Заҳарланган тупроққа яна зарарли чиқитлар қўшилган...

— Жабрланган колхозчилар нима қилишсин? Ахир, уларнинг ҳам шубҳаланишга ҳақлари бор-ку. Масалан, табиатни муҳофаза қилиш давлат органлари вакиллари судда қатнаша олмадилар. Чунки уларни таклиф ҳам этишмади. Таклиф этиш у ёқда турсин, ҳатто хабардор ҳам қилиб қўйишмади.

Иш машҳур комбинатга бориб тақалгани учун Олмалиқ суди ана шундай иш тутди. Суд мутахассисларнинг қуриб қолган ғўза баргидаги сульфат миқдори одатдаги миқдордан 156 баравар кўплиги, ўша пайтда приборлар олтингугурт кислотаси туманини ҳавога чиқариб юборилганлигини кўрсатганлиги ҳақидаги далилларини эшитишни ҳам хоҳламади.

Биз Любовь Ивановна Голубевадан: ишни кўриб чиқиш тезлашадими, деб сўрадик. «Ҳозир Турдиев ажрим ёзаяпти, тушдан кейин ишни Тошкентга экспертизага олиб боради, — деб жавоб қилди. — Шаҳарга борганда сизга телефон қилади».

Ҳавони муҳофаза қилиш давлат инспекцияси сўнгги уч йил ичида саноат корхоналари ўз маҳкамалари ташқарисидаги бутун жонли мавжудотни заҳарлаётганлиги фактлари хусусида прокурорларга йигирмадан ортиқ материаллар юборди.

Шундан атиги иккитасигина судга етиб борди. Ана шулардан бири ҳақида юқорида ҳикоя қилиб бердик. Иккинчиси ҳам шунга ўхшаш: Янги Қўқон химия заводи яқинидаги 20 километрлик зонада экинлар бутунлай куйиб кетган. Химиклар ўзларининг айбдор эканликларини бутунлай рад этишди. Иш қайта терговга юборилди, кейинчалик эса ёпиб қўйилди.

Ўтган йили Самарқанд химия заводи заҳарли чиқитларидан олмазор боғлар зарар кўрди. Бу ҳақдаги иш ҳам прокуратурага оширилган бўлса-да, аммо жойидан сира қўзғалмаяпти.

Андижон область прокуратураси қозонхона бурқсиб тутаётганлиги ҳақидаги сигналга: «Материаллар брак маҳсулот ишлаб чиқариш ҳақидаги ишга қўшиб қўйилди» деб жавоб қилди. Шу ҳам жавоб бўбдими?

Айтмоқчи, судья Турдиев бизга телефон қилмади.

Н. ШУЛЕПИНА,
ЎзТАГ мухбири.

ҲАР ТЎҒРИДА

КАПАЛАК ҚУРТИ БАНГИЛАРГА ҚАРШИ

БУ КАПАЛАК қуртлари ҳозиргача 37 миллион долларлик зарар келтирган бўлса ҳам Перу ҳукумати уларни кўпайтиришни ҳар томонлама рағбатлантирмоқда. Гап шундаки, перулик олимлар нолегал наша плантацияларига қарши актив курашар эканлар, бундай ўсимликнинг табиий кушандасини топдилар. Бироқ бундай капалаклар фақат чекка райондаги плантацияда тарқалган эди. Олимлар бундай капалак қуртларини етиштириб, плантациялар жойлашган районларда кенг тарқата бошладилар. Қора дори етиштириб, уни бозорга етказиб берувчилар эса АҚШдан энг янги химикатларни сотиб ола бошладилар. Бироқ уларнинг бу уриниши зое кетди. Зараркунандалар бу заҳарли моддаларни назар-писанд қилмаяпти.

Болгарияда чиқадиган «Орбита» ҳафталигининг ёзишича, капалак қуртини тарқатишда ҳарбий вертолётлардан фойдаланилмоқда.

ПОДАЧИ ТЎНҒИЗ

✦ Англиялик фермер К. Уотс қўйларни катта подасига эга. Ҳар бир қўйчивон каби, унинг ҳам подани кузатиб турувчи, керак пайтда йиртқичлардан қўриқлайдиган тўрт оёқли дўсти бор. Уотсга бу соҳада ўргатилган... тўнғиз ёрдам бермоқда. Фермернинг айтишича, жонивор хизматни сидқидилдан, аъло даражада бажармоқда экан.

СИГИРЛАР ВА ЭҲМ

ШВЕЙЦАРИЯДАГИ Альп яйловларида бўйнига одатдаги қўнғироқлар ўрнига қисман соатга ўхшаш кичик прибор осилган сигирлар ўтлаб юради.

Бу микро ЭҲМлардир. Унинг ёрдамида сигирнинг қаердалигини аниқ билиб олиш мумкин. Бундан ташқари, жониворнинг эгаси исталган вақтда сигир ҳақида ҳамма нарсани — у қанча вақт ўтлаганини, қанча вақт ётганини ҳам билиши мумкин. Олинган барча маълумотлар махсус йўл билан қайд қилинади ва чорвадорларга гўшт ва сут етиштиришда беқиёс ёрдам беради. Тўғри, бундай кичик ЭҲМнинг нархи баланд, бироқ қорамол эгаси янгиликни тамомила рентабелли ҳисоблайди, деб ёзади Швейцарияда чиқадиган «Швайцер машиненмаркт» журнали.

• *Ўлкамиз безаги*

МАФТУНКОР КЎЛЛАР

Бундан 3,5—4 миллиард йиллар муқаддам Ер қаъридан отилиб чиққан беҳисоб вулқонлар ҳисобига дастлабки сув ҳавзалари пайдо бўла бошлаганлиги фараз қилинади. Шундай мураккаб жараёнлар туфайли пайдо бўлган сувларнинг асосий қисми Ер сатҳидаги океан ва денгизларга тўпланган. Озгина қисми эса материклар ичидаги музликларни, дарё ва кўлларни, оёғимиз остидаги ер ости сувларини ташкил қилади. Дунё океанидан буғланган сув қуруқликни оби ҳаёт билан доимо таъминлаб, унга тўкинлик бағишлаб туради, айниқса тоғлардаги зилол сувли феруза кўллар эътиборга моликдир. Оғир «юки»ни баъзан силкитиб турувчи паҳлавон ва серviқор тоғларимизга хол бўлиб тушган бу зумрад кўллар қояларнинг силжиши, қулаши, ўпирилиши, эриб ювилиши каби сабабларга кўра ҳосил бўлар экан.

Айниқса, Угомдаги Бахмалкўл, Пискомдаги Урунгачсой ва Бодақсой кўллари, Ихначсой ва Кўксувдаги кўзни қамаштирувчи қатор кўллар Бўстонлиқнинг мафтункор табиий чеҳрасига бамисоли кулдургичдек ярашиб туради. Улар ҳақида маҳаллий аҳоли кўплаб гўзал афсоналар ҳам тўқиган. Бу кўллар зилол суви ва ажиб манзаралари билан саёҳатчиларни ўзига кўпдан бери мафтун этиб келмоқда. Умуман олганда, Ўрта Осиё тоғларида уч мингдан ортиқ кўллар мавжуд бўлиб, улар пайдо бўлиши, тузилиши ва шакли жиҳатидан бир-биридан тубдан фарқ қилади.

Ҳатто баландлик зоналари бўйича кўлларнинг тарқалиши ҳам маълум қонуниятга бўйсунади. Масалан, тектоник кўллар бебаҳо Байкал кўли сингари тоғ водийларининг ботиқлик ва ёриқлар ҳосил бўлган жойларига сув йиғилишидан вужудга келади. Уларнинг табиий тўғонлари мустаҳкам бўлиб; камдан кам ҳоллардагина ўпирилиши мумкин. Гидроген кўллар эса оқар сувлар ва ер ости сувлари таъсирида вужудга келади. Бундай кўлларга қайнар булоқлар ҳосил қилган кўллар ва тоғ жинсларининг сувда эриб чўкишидан вужудга келган кўллар ҳам киради. Бундай кўлларга Угомдаги Бахмалкўл ёрқин мисолдир. Бу кўл бамисоли тоғ чўққисидан коинотга қулоқ солувчи телескоп ойнасини эслатади. Областимиз тоғларининг қуйи поғоналарида асосан «қулама» кўллар кенг тарқалган. Чунки, тоғ жинсларининг нураб қулаши, ўпирилиши, сурилиши, қор кўчиши кабилар туфайли дарё ёки сой ўзанининг тўсилиб табиий тўғон ҳосил бўлишидан Урунгачкўл сингари кўллар ҳосил бўлган.

Гляциоген, яъни қадимги ва ҳозирги музликлар иши туфайли ҳосил бўлган кўллар айниқса тоғларнинг юқори «қавати»да, яъни денгиз сатҳидан 2200—5500 метр баландликларда кенг тарқалган. Муз кўллар асосан Помир—Олой тоғ тизмаларига мансубдир. Лекин, Бўстонлиқнинг Писком дарёси ҳавзасида ҳам кенг тарқалганлигини вертолётда учган киши кўриши мумкин. Оҳангарон дарёсининг ўнг ирмоғи Аршонни ҳам қадимги музликларга хос тоғ жинслари — мореналар тўсиши натижасида узунлиги бир километрли Аршон кўли ҳосил бўлган.

Айниқса, турли қулашлар туфайли ҳосил бўлган кўллар инсоният тарихида мудҳиш из қолдирганлиги кўпчиликнинг ёдида. Масалан, ўз гўзаллигини узоқ вақтлар табиат ошиқларига кўз-кўз қилиб турган Олмаота яқинидаги Иссиқ номли кўл, Фарғона водийсининг жанубидаги Яшинкўл, Кичик Олой кўлларининг аянчли қисмати бунга мисолдир. Бу эса дарёларни тўсиб сунъий тўғонлар қуришда, тоғ водийларини турли мақсадларда ўзлаштиришда, тоғ-кон саноатини ривожлантиришда, аҳоли пунктларини ва дам олиш зоналарини барпо этишда тоғ кўлларининг табиатини чуқур билиш зарурлигини эслатиб туради.

Шу боисдан ҳам бўлажак Угом-Чотқол табиий боғидаги мафтункор кўлларнинг табиати ва геологик тарихи батафсил ўрганилиб, уларнинг бирмунча хавфсиз эканлиги аниқланган. Айниқса, серсув баҳор ойлари тоғлардаги табиий офатларнинг олдини олиш учун етук мутахассислар тоғларга чиқиб бевосита асбоб-ускуналар ёки вертолётлар ёрдамида кўлларда ва уларни тўсиб турган тўғонларда содир бўлаётган табиий жараёнларни, фалокат ўчоқларини аниқлашмоқда. Олинган аэрокосмик суратлардан ҳам уларни синчиклаб ўрганилмоқда. Келгусида эса алоқа воситалари орқали ишончли автоматик қурилмалар ёрдамида кўллардаги ўзгариш ҳақида олдиндан огоҳлантириш ва уларни муҳофаза қилиш йўлга қўйилади.

И. ОТАЖОНОВ,
М. ЗОКИРОВ,
СССР география жамиятининг ҳақиқий аъзолари.

БУЛАР «ҚИЗИЛ КИТОБ»ГА КИРИТИЛГАН

Малла силовсин.

Укки.

Д. Аҳмедов ва Ҳ. Мирзакаримов фотолари.

• ҲАФТАЛИК ПРОГРАММА •

Душанба

4 апрель

МТ-I

7.00 «120 минут». 9.05 Футбол шарҳи. 9.35 Клим Самгиннинг ҳаёти. Бадиий фильм, 4-серия. 10.45 Мультфильмлар. 11.30 — 16.00 Янгиликлар. 16.10 Қайта қуриш прожектори. 16.20 Концерт. 16.40 Ҳужжатли фильмлар премьераси. 17.05 «Спортландия». 17.50 Венгриянинг миллий байрами — Озодлик кунига. 18.45 Шеърият лаҳзалари. 18.50 «Пульс». 19.20 Футбол шарҳи. 19.50 «Борис Годунов». Спектакль 21.30 «Время». 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 «Борис Годунов». Спектаклнинг давоми. 23.30 Дунё воқеалари.

МТ-II

9.10 Эрталабки гимнастика. 9.15 Илмий-оммабоп фильмлар. 9.35, 10.35 Физика. 10.05, 12.05 Итальян тили. 11.05 СПТУ ўқувчиларига. 11.35, 12.35 Тарих. 13.05 «Куч— бирликда». 14.10 «Спорт майдони». Ҳужжатли фильмлар. 14.40 Янгиликлар. 14.50 «Муҳаббат бурчи». Бадиий фильм. 18.35 Янгиликлар. 18.45 Ҳужжатли-публицистик фильм. 20.15 Тунингиз ҳайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.30 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!» 21.30 «Время». 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 Хоккей. МАСК — Динамо (Рига). 22.50 — Янгиликлар.

ЎзТВ

16.15 Ҳужжатли фильм. 16.45 Математика. 17.15 Қайта қуриш йўлида. Ҳужжатли фильм. 17.30 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 18.00 Янгиликлар. 18.15 «Ёшлик» студияси кўрсатади. 19.10 Мультфильм. 19.30 Ахборот. 19.45 Ёзувчи ва замон. 20.30 Ахборот 20.50 Концерт. 21.30 «Время». 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 «Ичкуёв». Видеофильм. 1-қисм. 23.20 Телефильм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.35 Ҳужжатли фильм. 20.15 «Қилич ва қалқон». Бадиий фильм, 1-серия. 21.30 ДУШАНБА КЎРСАТАДИ.

Сешанба

5 апрель

МТ-I

7.00 «120 минут». 9.05 Концерт. 9.25 «Клим Самгиннинг ҳаёти». Бадиий фильм. 4 ва 5-сериялар. 11.35 Янгиликлар. 11.45 «Спортландия». 16.00 Янгиликлар. 16.10 Қайта қуриш прожектори. 16.20 Агросаноат ишлари ва ташвишлари. 17.00 «Салом, музика!». 17.45 Кинoочерк. 18.05 «Сиз яратган боғ». 18.35 Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси олдидан. 19.05 Концерт. 19.40 Дунё воқеалари. 20.00 «Махсус мухбирингиз». Бадиий фильм. 21.30 «Время». 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 «Клим Самгиннинг ҳаёти». Бадиий фильм, 4-серия. 23.25 Дунё воқеалари. 23.35 «Фидойи шахслар».

МТ-II

9.00 Эрталабки гимнастика. Ўқув программаси. 9.15 Илмий-оммабоп фильмлар. 9.35, 10.35 География. 10.05 Француз тили. 11.05 Ҳужжатли фильмлар. 11.35, 12.35 Биология 11.55 Илмий-оммабоп фильм. 12.05 Француз тили. 12.55 «Сампо». Бадиий фильм. 14.30 Ҳужжатли фильм премьераси. 15.00 Янгиликлар. 15.10 «Фойдали битим». Бадиий фильм, 1-серия. 18.20 Янгиликлар. 18.30 «Халқаро ҳаёт» редакцияси намойиш этади. «9-студия». 19.30 Ритмик гимнастика. 20.00 Ҳаракат хавфсилиги учун. 20.30 Тунингиз ҳайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 «16 ёшгача ва ундан катталар». 21.30 «Время». 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 Ҳужжатли фильмлар экрани. 23.45 «Тонгги почта». Музикали кўрсатув. 00.15 Янгиликлар.

ЎзТВ

16.15 Фильм-концерт. 16.45 Зоология. 17.15 Телефильм. 17.30 Қизиқарли математика. 18.00 Янгиликлар. 18.15 Мультфильм. 18.30 «Инсон — йирик планда». 19.00 Агросаноат: тажриба ва муаммолар. 19.30 Ахборот. 19.45 «Гиёҳвандликка йўл йўқ». Ҳужжатли фильм. 20.15 Ҳужжатли фильм. 20.30 «Ахборот». 20.50 Концерт. 21.20 Долзарб вазифа. 21.30 «Время». 22.05. Қайта қуриш прожектори. 22.15 «Ичкуёв». Видеофильм. 2-қисм. 23.20 Ҳужжатли фильм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.35 «Қилич ва қалқон». Бадиий фильм, 2-серия. 21.15 Илмий-оммабоп фильм. 21.30 ДУШАНБА КЎРСАТАДИ.

Чоршанба

6 апрель

МТ-I

7.00 «120 минут». 9.05 Телевизион ҳужжатли фильм. 9.30 «Борис Годунов». Спектакль. 12.30, 16.00 Янгиликлар. 16.15 Қайта қуриш прожектори. 16.25 Ҳужжатли фильмлар премьераси. 17.10 Телевизион фильм премьераси. 18.20 «Дўстлик адреслари». 18.50 Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси олдидан. 19.20 «Дунё воқеалари». 19.40 «Бизда Останкинода». 21.20 Қайта қуриш прожектори. 21.30 «Время». 22.00 Футбол. СССР—Туркия терма командалари. 23.50 «Дунё воқеалари».

МТ-II

9.00 Эрталабки гимнастика. 9.15 Илмий-оммабоп фильм. 9.35, 10.35 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 10.05 Немис тили. 11.05 СПТУ ўқувчиларига. 11.35, 12.35 Тарих. 12.05 Немис тили. 13.05 «Махсус мухбирингиз». Бадиий фильм. 14.40 Ҳужжатли фильмлар премьераси. 15.15 Янгиликлар. 15.25 «Фойдали битим». 2серия. 18.45 Мультфильм. 19.00 Қишлоқ янгиликлари. 20.00 «Музикали киоск». 20.30 Тунингиз ҳайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 21.30 «Время». 22.00 Қайта қуриш прожектори. 22.10 «Нон ва туз». 23.00 Янгиликлар. 23.10 Концерт.

ЎзТВ

16.15 Болалар учун фильм. «Болакайлар денгизни орзу қилишади». 16.45 Жамиятшунослик. 17.15 «Пятигорск». Телефильм. 17.30 Адабиёт. СССР халқлари адабиётларининг ўзаро алоқалари. 18.00 Янгиликлар. 18.15 «Пионерлар мамлакатида». 19.00 «Инсон ва қонун». 19.30 Ахборот. 19.45 «Старт арафасидаги интервью» 20.15 Туркистон АССР ва Туркистон Компартияси ташкил топганлигининг 70 йиллигига. 20.30 Ахборот. 20.50 Концерт. 21.20 Қайта қуриш прожектори. 21.30 «Время». 22.00 «Ичкуёв». Видеофильм. 3-қисм. 23.05 «Бугун оламда нима гап?» 23.20 Ҳужжатли фильм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.35 «Қилич ва қалқон». Бадиий фильм. 3-серия. 20.50 Беш йиллик: ишлар ва одамлар. 21.20 ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ.

Пайшанба

7 апрель

ЖАҲОН САЛОМАТЛИК КУНИ

МТ-I

7.00 «120 минут». 9.05 Футбол. СССР—Туркия терма командалари. 9.50 «Клим Самгиннинг ҳаёти». Бадиий фильм. 5- ва 6-сериялар. 12.00 16.00 Янгиликлар. 16.10 Қайта қуриш прожектори. 16.20 Телевизион ҳужжатли фильм. 16.55 «16 ёшгача ва ундан катталар». 17.40 Инсон ва қонун. 18.10 Концерт. 18.45 Шеърият лаҳзалари. 18.50 «Дунё воқеалари». 19.05 «Айбдорлар». Фильм-спектакль премьераси. 21.30 «Время». 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 «Клим Самгиннинг ҳаёти». Бадиий фильм. 5-серия. 23.20 Дунё воқеалари». 23.30 Концерт.

МТ-II

9.00 Эрталабки гимнастика. Ўқув программаси. 9.15 Илмий-оммабоп фильм. 9.35, 10.35 Умумий биология. 10.05 Испан тили. 11.05 СПТУ ўқувчиларига. Тарих. 11.35, 12.35 Рус характери. 12.05 Испан тили. 13.05 «Айбдорлар». Фильм-спектакли. 15.25 Янгиликлар. 15.35 Ҳужжатли фильмлар премьераси. 16.05 «Фойдали битим». 3-серия. 18.35 Янгиликлар. 18.45 Ритмик гимнастика. 19.15 КВН-88. 21.30 «Время». 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 Хоккей. МАСК—Динамо (Москва). 22.50 Янгиликлар.

ЎзТВ

16.15. Болалар учун фильм. «Қизил асал арилар». 17.25 Илмий-оммабоп программа. 17.55 Янгиликлар. 18.15 Амалдаги интернационализм. 18.35 Мультфильмлар. 18.55 Сиҳат-саломатлик. 19.30 Ахборот. 19.50 Фильм-концерт. 20.00 Футбол. «Пахтакор» — «Ротор» (Волгоград). 20.50 «Ахборот». 21.15 Манзарали фильм. 21.30 «Время». 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 Концерт.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.20 «Қилич ва қалқон». Бадиий фильм, 4-серия. 20.30 Кинопрограмма. 21.30 ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ.

Жума

8 апрель

МТ-I

7.00 «120 минут». 9.05 «Инсон ва қонун». 9.35 «Клим Самгиннинг ҳаёти». Бадиий фильм. 6-серия. 10.40 Экология проблемалари. 11.25 ва 16.00 Янгиликлар. 16.10 Қайта қуриш прожектори. 16.20 Беш йиллик: ишлар ва одамлар. 16.45 «Нега ва нима учун?» 17.15 «Новаторлар ва консерваторлар». 18.00 Мультфильм. 18.30 Фалсафий суҳбатлар. 19.05 Дунё воқеалари». 19.25 Қалбга яқин қўшиқлар. 20.00 Резонанс. 21.30 «Время». 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 «Клим Самгиннинг ҳаёти». Бадиий фильм. 6-серия. 23.20 «Ниғоҳ». Тунги информацион-музикали программа.

МТ-II

9.00 Гимнастика. 9.15 Илмий-оммабоп фильм. 9.35, 10.35 Табиатшунослик. 9.55 Илмий-оммабоп фильм. 10.05 Инглиз тили. 10.55 «Бизнинг митти кенгуручаларимиз». 11.05 СПТУ ўқувчиларига. 11.35, 12.35 Тарих. 12.05 Инглиз тили. 13.05 Ҳужжатли фильм. 13.35 «Икковлон». Бадиий фильм. 14.05 Ҳужжатли фильмлар премьераси. 14.45 Янгиликлар. 14.55 Такрорий телефильмлар кундузги сеанси. 18.35 Янгиликлар. 18.45 Ҳужжатли фильм. 18.55 СССР халқ артисти Э. Бистрицкая. 20.15 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.30. Концерт. 21.30 «Время». 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 Хоккей. «Крилья Советов» — «Спартак». 23.45 Янгиликлар.

ЎзТВ

16.15 Болалар учун фильм. 17.30 География. 18.00 Янгиликлар. 18.15 «Инсон боладикдан бошланади». 18.50 Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси олдидан. 19.20 Мультфильм. 19.30 «Ахборот». 19.45 «Ўлкамизни боғ-роғларга айлантирамиз». 20.30 «Ахборот». 20.50 Концерт. 21.30 «Время». 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 «Ичкуёв». Видеофильм. 4-қисм. 23.20 «Бугун оламда нима гап?» 23.35 Фильм-концерт.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.25 «Қора шаҳзода». Бадиий фильм. 21.00 «Шаҳар ташвишлари ва муаммолари». 21.30 ДУШАНБА КЎРСАТАДИ.

Шанба

9 апрель

МТ-I

7.00 «120 минут». 9.05 Концерт. 9.40 «Нега ва нима учун?». 10.10 Рус тили дарслари. 11.00 Ҳужжатли фильм. 11.20 Концерт. 12.00 Социализм мамлакатларида. 12.30 «Мен тинчликка даъват қиламан». 13.20 «Уй қурилмоқда». Телевизион бадиий фильм. 14.30 Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси олдидан. «Қайта қуриш ва маданият». 15.30 «Дунё воқеалари». 15.50 Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 16.20 Икковлашиб биз қандай ижод қиламиз. 17.25 Ҳайкалтарош Анна Голубкина. 18.25 Мультфильм. 18.50 Янгра, гармонь! 19.20 Ҳужжатли фильм. 21.15 Ёшлик куйлайди ва рақсга тушади. 21.30 «Время». 22.00 Қайта қуриш прожектори. 22.10 Қўғирчоқ театри олами. 23.00 «Ҳалок бўлган кемалар ороли». Телевизион музикали бадиий фильм премьераси.

МТ-II

8.30 Гимнастика. 8.45 «Истиқбол». 9.35 «Здоровье». 10.20 Ҳайвонот оламида. 11.25 Қайта қуриш ва ҳуқуқ. 11.45 Илмий-оммабоп фильм. 12.05 «Мўъжизасиз мўъжизалар». 13.05 Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси олдидан. 13.35 «Ярим тунгача ва ярим тундан сўнг». 15.15 «Махфий фарватер». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 17.25 Берлинда меҳмонда. Концерт. 17.50 Эстафета. 19.20 Э. Москвитина чалади. 19.30 Реклама. 19.40 Баскетбол. Хотин-қизлар. 20.20 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.35 Спорт программаси. 21.20 Қайта қуриш прожектори. 21.30 «Время». 22.00 Футбол. «Шахтёр» — «Спартак». 22.50 К. Ваншенкин. «Ўзлигингни излаб». 1 ва 2-кўрсатувлар. 00.20 Янгиликлар. 00.30 Қиличбозлик. Халқаро мусобақалар.

ЎзТВ

8.00 «Ассалому алайкум». Информацион-музикали программа 9.30 Касаба союзлари: янгиланиш сари қадам. 10.20 Мультфильм. 10.40 А. П. Чехов «Зўраки трагик». Теленовелла. 11.20 Ҳужжатли экран. 12.20 «Нотаниш меросхўр». Бадиий фильм. 13.45 Ҳужжатли фильм. 14.00 Концерт. 14.40 «Ёшлик». 15.20 «Оқ бўрон». 15.45 «Техника ижодиёти мактаби». 16.10 Торли квартет. 16.30 Хўжалик ҳисоби ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш.17.00 Театр ва замон. 18.05 «Комсомол прожектори». 18.20 Ҳужжатли фильм. 18.30 «Тенгдош». 19.15 Ичкиликбозликнинг зарари ҳақида ҳужжатли фильм. 19.30 «Ахборот». 19.50 «Ёшлик». 20.30 «Ахборот». 20.50 «Ёшлик». (Давоми). 21.30 «Время». 22.00 Қайта қуриш прожектори. 22.10 «Мусиқа жавони». 23.10 «Баҳор ҳамоҳанглиги».

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

18.30 ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ.

Якшанба

10 апрель

МТ-I

8.30 Янгиликлар. 8.45 Гимнастика. 9.30 Киножурнал. 9.45 «Спортлото». 10.00 «Будильник». 10.30 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан». 11.30 Тонгги почта. 12.00 «Саёҳатчилар клуби». 13.00 Музикали киоск. 13.30 «Қишлоқ янгиликлари». 14.30 «Здоровье». 15.15 Москва — Бостон телекўприги. 16.35 «Ердаги ҳаёт». Илмий-оммабоп фильм. 6-серия. 17.30 Бугун — ҳаво ҳужумидан мудофаа қилиш қўшинлари куни. 17.45 Концерт. 18.30 Халқаро панорама. 19.15 Мультфильмлар. 19.45 «Бахтли дарбадар аёл». Уч серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия. 21.30 «Время». 22.05 «Бахтли дарбадар аёл». Бадиий фильм. 2-серия. 23.25 Янгиликлар. 23.30 Г. Беседина куйлайди.

МТ-II

8.30 Зарядкага сафланинг! 8.45 Совет поэзияси. 9.35 «Эрудит». 10.25 Портретлар. 11.10 Ҳужжатли фильм. 12.00 «Саёҳатчилар клуби». 13.00 Фан, назария, тажриба, практика. 13.30 «Агар сиз...» Кўрсатувда ёзувчилар Д. Гранин ва В. Токарева иштирок этадилар. 14.15 Мамлакат театрлари намойиш этади. 16.15 «Махфий фарватер». Бадиий фильм. 3 ва 4-сериялар. 18.25 «Биз джазда куйлаймиз». 19.15 «Лужникида карнавал». 19.25 Телевизион музикали абонемент. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Киришга руҳсат этинг. 21.30 «Время». 22.05 Фильм-концерт. 23.30 Футбол. «Жальгирис» — «Динамо» (Минск). 23.15 Мотобол. СССР кубоги. 23.40 Янгиликлар.

ЎЗТВ-I

8.30 «Ассалому алайкум». Информацион-музикали программа. 10.00 Ҳужжатли фильм. 11.00 «Биргаликда куйлаймиз». 11.20 Туркистон АССР ва Туркистон Компартиясининг 70 йиллигига. 11.50 «Ёш спортчи мактаби». 12.40 «Уй қандай қурилади?». 13.10 «Эркак — эркакда». Бадиий фильм. 14.15 «Қувноқ стартлар». 15.15 «Ёшлик». 16.15. «Ҳаммом». Телеспектакль. 17.25 Реклама. 17.45 Мультфильм. 18.00 Футбол. «Пахтакор» — АСК (Ростов-Дон). 18.45 «Булбулча» болалар коллективининг концерти. 19.30 «Ахборот». 19.50 Бугун — мамлакатни ҳаво ҳужумидан мудофаа қилиш қўшинлари куни. 20.00 Фильм — концерт. 20.45 Кинолавҳа. 20.30 «Ахборот». 20.50 Лирик концерт. 21.30 «Время». 22.05 «Инсон тақдири». Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

17.40 ДУШАНБА КЎРСАТАДИ.

• ҲАФТАЛИК ПРОГРАММА •

Универсал услуб эгаси

15-САЙР

1953 йилги Бухарест халқаро турнирига турли мамлакатлардан кўпгина донгдор шахматчилар келди. Ўша кунлари газета саҳифаларида тез-тез машҳур гроссмейстерлар: В. Смислов, И. Болеславский, Т. Петросян, Л. Сабо, А. Толуш... портретлари пайдо бўлиб турарди. Фақат битта шахматчини ҳеч ким пайқамасди.

Дарҳақиқат, ўн беш ёшли ленинградлик мактаб ўқувчиси Борис Спасский (1937 йил 30 январда туғилган) ҳақида нимани ҳам ёза олардилар: на номи бор, на унвони. Бор-йўғи мастерликка номзод. Бунақалар юзлаб. Бинобарин, ҳаракатлари оҳиста, хушбичим, малларанг сочли ўспиринга қараб кўплар: «Данак шунинг бошида чақилса керак», деб ўйларди...

Лекин ногоҳ биринчи турдаёқ сенсация! Кимсан шахмат тожига талабгор Смислов Спасский билан бўлган учрашувда таслим ишорасини қилди. Тасодифми? Шахматда ҳар нарса ҳам бўлиши мумкин-да! Яна бир нечта тур ўтади. Ёш шахматчи тажрибали ҳарифларининг ҳужумини мардонавор қайтаради, пешқадамлар сафидан чиқмай туради. Энг ёш иштирокчининг дадиллиги унга халқаро мастер унвонини келтиради. Жаҳондаги энг ёш халқаро мастер!

«Энг ёш». Бу икки сўз унинг фамилияси ёнида жуда кўп ишлатилган эди. 10 ёшида —у мамлакатдаги «энг ёш» биринчи разрядли шахматчи, уч йил ўтгач — энг ёш мастерликка номзод, мана энди 16 ёшида...

Спасскийнинг омади бор экан: тўққиз ёшида мамлакатимизнинг энг яхши шахмат мактабига эга бўлган Ленинград пионерлар Саройи остонасидан ҳатлади.

Унинг дастлабки устози бўлган зукко педагог В. Зак аллақандай ички, ўткир дид билан шогирдидаги ажиб истеъдодни пайқай олди. Энди гап қобилиятни тўғри ва уйғун ҳолда ўстиришда қолган эди.

Ўн тўрт ёшли мактаб ўқувчисига мамлакат биринчилигининг чорак финалида жиддий синовдан ўтишга тўғри келди. Лекин энг катта тасодиф олдинда эди. Бир йил ўтгач, Борис Спасский катталар ўртасидаги Ленинград чемпионатида бирорта ўйинни ҳам ютқазмай, 2-ўринни эгаллади. Бу мусобақа ва ,айниқса, Бухарестдаги халқаро турнир ёш шахматчи ижодидаги баайни бурилиш чўққилари бўлди. Ўша пайтларга келиб Спасский позицияни яхши тушунадиган, дурустгина тактикавий чигалликларнинг фарқига борадиган, ҳимоялана оладиган бўлиб қолган эди. Бироқ энди буларнинг ҳаммаси ҳам етарли бўлмай қолди.

Унинг янги тренери гроссмейстер Толуш шогирдининг олдига ҳужум қилиш санъатини эгаллашдек вазифа қўйди. Ҳа, ажойиб қурбонлар билан муваффақиятли комбинация қилишни эмас, балки айнан ҳужум қилиш санъатини эгаллаш вазифасини кўндаланг қилиб қўйди. Ҳақиқий маҳорат — комбинацияни вужудга келтириш учун зарур шароитлар яратишдан иборатдир.

Аста-секин Спасский бу маҳоратни ҳам, шу билан бирга янги муваффақиятларга эришишни ҳам ўринлайди. 1955 йил ёш шахматчи учун, айниқса, баракали бўлди. Мамлакат чемпионатида у Ботвинник, Петросян, Иливицкийлар билан бир сафни эгаллаб, зоналараро турнирга йўлланма олади. Шу йилнинг ўзида Спасский ўсмирлар ўртасида жаҳон чемпиони унвонини қўлга киритади, яна икки ойдан сўнг зоналараро турнирда халқаро гроссмейстерлик талабларини адо этади. Ўшанда у 18 ёшда эди! Энди уни тож талабгорларидан бири деб санай бошладилар.

1961 йили Спасский илк бор СССР чемпиони бўлди. Бу муваффақиятни у яна бир бор такрорлади. У яна кўплаб зафарлар қучди. 1966 йилда у жаҳон чемпиони Г. Петросян билан юзма-юз бўлди. Лекин матчни бой берди. Яна уч йилдан сўнг ўтган иккинчи матчда эса Петросян устидан ғолиб келди ва жаҳоннинг ўнинчи чемпиони даражасига етди.

Спасский тактикавий чигалликлар ҳамда позициявий курашни бир хилда яхши идрок этади, барча хилдаги эндшпил ва миттелшпил нозикликларини билади. Спасский ажойиб универсал шахматчи бўлиб, унинг асосий кучи ҳам шунда.

СПАССКИЙ — ПЕТРОСЯН

Иккинчи матчнинг 19-партияси, Москва, 1969 йил.

Томонлар сицилианча ҳимоянинг актуал вариантларидан бирини ишга соладилар ва қораларнинг И... Cf8—c7 юришидан сўнг шундай вазият вужудга келди.

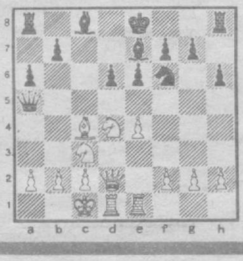

12. f4 0—0 13. Cb3 Ле8 14. Крb1 Cf8 15. g4! Қоралар на марказда, на фарзин флангида қарши ўйинга эга. Шунинг учун оқлар бевосита ҳужумга киришмоқда.

15.., К: g4 Қоралар пиёдани олмаса, яна бир бало.

16. Фg2 Кf6 17. Лg1 Cd7 18. f5 Крh8 19. Лdf1 Фd8 20. fe fe. Агар 21... С: е6 бўлса, 21. К:е6fe 22. Ке2 сўнгра 23. Кf4

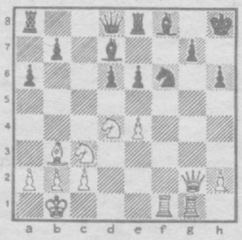

21. e5! de 22. Ке4! Мана шунинг учун пиёда қурбон қилинган эди-да. Энди иккала отни ҳам олиб бўлмайди.

22... Кh5 23. Фg6 ed 23... Кf4 ҳам қутқара олмасди: 24. Л:f4 еfдан кейин осойиштагина 25. Кf3 дан кейин даф этиб бўлмас 26. Кg5 хавфи туғилди. Борди-ю, 23... Кf4 24. Л:f4 fe 25. Кf3 дан кейин оқларнинг бу юришига қоралар 25... Фb6 ўйнаса ва 26. Лg5! Сс6 бўлса, оқларнинг қандай зўр юриши масалани ҳал қилади? Бу ажойиб имкониятни топишга уриниб кўринг-чи.

24. Кg5! Қоралар таслим бўлди, чунки 24... hg га 25. Ф:h 5+ Крg8 26. Фf7+ Крh8 27. Лf3 ўйнлагач, қоралар мотдан қутула олмайди. Буни ҳам ўзингиз кўриб чиқа қолинг, ҳурматли шахмат шайдолари.

М. МУҲИДДИНОВ.

СПОРТ

ФУТБОЛ

Ғарбий Берлинда ўтказилаётган футбол бўйича йирик турнирнинг дастлабки матчида мамлакатимиз терма командаси аъзолари аргентиналик футболчилар билан учрашиб 4:2 ҳисобида ғолиб келдилар. Тўпларни СССР терма командасидан А. Заваров (14-минут), Г. Литовченко (15-минут) ҳамда О. Протасов (62—80-минутлар) киритишди. Аргентиналиклардан эса Троглио (18-минут) ва Марадона (67-минут) киритишди.

ЭРКИН КУРАШ

Нью-Йоркдаги «Медисон сквер-гарден» залида эркин кураш бўйича СССР ва АҚШ терма командаларининг анъанавий учрашуви ўтказилди. Мазкур беллашувда иштирок этган тошкентлик жаҳон чемпиони Махарбек Хадарцев ўз вазн тоифасида жаҳон биринчилигининг иккинчи совриндори Жим Шеррни мағлубиятга учратди. Умумкоманда ҳисобида мамлакатимиз полвонлари 6:4 ҳисобида ғолиб чиқдилар.

ВЕЛОШОССЕ

Сочида «Черноморская здравница» газетаси соврини учун велопойга бўйича кўп кунлик Бутуниттифоқ мусобақаларнинг 5-босқичида Жамолиддин Абдужабборов 74 километр масофада 1:31:25 натижа кўрсатиб биринчи ўринни эгаллади.

ЎЗГАРТИРИШЛАР КИРИТИЛДИ

Бугун физкультура коллективлари командалари ўртасида Ўзбекистон чемпионати мусобақалари старт олади. Футболчиларнинг маҳоратини ўстириш, истиқболли ёшлар тайёрлаш мақсадида уларга баъзи бир ўзгартиришлар киритилди. Бундан буён республика биринчилиги ўйинлари икки группада ўтказилади. Биринчи группага ўтган йили республика чемпионатида қатнашган, шунингдек, биринчи группа вакиллари йўқ областлардан биттадан энг кучли команда киритилди. Мусобақа ғолиби келгуси йили иккинчи лига 7-зонасида сўнгги ўринни эгаллаган команда ўрнига СССР чемпионатида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритади.

Иккинчи группада эса Қорақалпоғистон АССР, областлар ҳамда Тошкент шаҳрининг 1987 йилги биринчилиги ғолиблари иштирок этишади.

БУ ҚИЗИҚ!

ФУТБОЛНИ АФЗАЛ КЎРИШМОҚДА

✦ **Испаниядаги «Эль паис» газетаси жамоатчилик фикрини ўрганувчи тадқиқот марказининг анкета сўровлари натижасини эълон қилди. Таажжубни қарангки, сўровларга жавоб берганларнинг 60 проценти Испанияда кенг оммалашган коррида — буқалар жангини ёқтирмасликларини айтганлар. Аҳолининг фақатгина 38 процентигина корридани ёқлаган бўлса, 45 проценти ашаддий футбол ишқибози эканлигини айтган, қолганлари эса на буқалар жанги ва на футболга қизиқмасликларини баён қилишган.**

СПОРТ ЎЙИНЛАРИ ЧАЙНВОРДИ

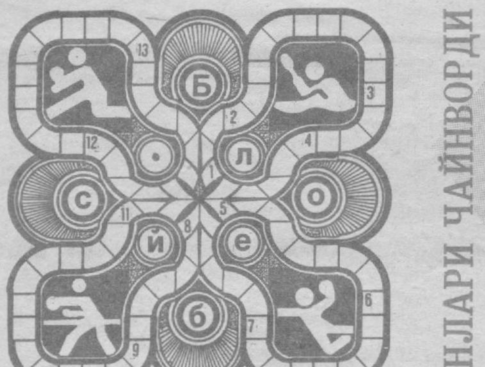

1. Қадимий миллий от спорти мусобақаси. 2. Тиғли қурол билан икки спортчи ўртасида ўтказиладиган мусобақа. 3. Энг қадимий ва оммавий ўзаро беллашув спорти. 4. Оғир атлетикага мансуб спорт. 5. Баланд тоғ чўққисини забт этиш спорти. 6. Ўқ ёки камонни нишонга бехато отишдан иборат спорт тури. 7. Двигателининг қуввати ўртача бўлган спорт микроавтомобиллари пойгаси. 8. Тўпли спорт ўйини. 9. Қадимий рус халқ спорт ўйинларидан бири. 10. Спорт гимнастикаси ва цирк санъатининг эпчиллик ва моҳирлик билан бажариладиган мураккаб тури.11. Куч ва чаққонлик талаб қиладиган спорт комплекси. 12. Авиация спортининг болалар ва ёшлар шуғулланадиган соҳаси. 13. Икки ғилдиракли спорт машинаси билан ўйналадиган тўп ўйини.

Чайнворд шаклида яна тўртта спорт турининг шартли тасвири акс этган, уларнинг қандай аталишини топинг. Айланапардаги ҳарфларни маълум тартибда ўқий олсангиз, сўнгги йилларда кенг оммалашаётган янги спорт турининг номи ҳосил бўлади.

Ф. ОРИПОВ тузган.

12 март куни эълон қилинган «Баҳор» чайнвордининг жавоблари қуйидагича:

1. Қалдирғоч, 2. Чилонжийда. 3. Атиргул. 4. Ловия. 5. Ялпиз, 6. Зарғалдоқ. 7. Қантак. 8. Кашнич. 9. Чақмоқ. 10. Қайин. 11. Наргис. 12. Сада қайрағоч. 13. Чигит 14. Тут. 15. Ток. 16. Капалак. 17. Куртак. 18. Кунгабоқар, 19. Резавор. 20. Райҳон. 21. Наъматак. 22. Камалак. 23. Карам. 24. Майса. 25. Адир. 26. Ровоч.

Мазкур чайнворд эълон қилингандан бери кўплаб газетхонларимиздан жавоблар олдик. Улардан Ўрта Чирчиқ районидаги Н. К. Крупская номли 3-ўрта мактаб ўқувчиси Н. Султоновгина аниқ ва батафсил жавоб йўллаган.

• Реклама ва эълонлар •

«ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ ЗАЛИДА
ЎТАДИГАН
«А» класс 2-лигаси 3-зона командалари ўртасидаги
ХОККЕЙ ЎЙИНЛАРИГА МАРҲАМАТ

2—3 АПРЕЛДА
БИНОКОР» (Тошкент) — «СПУТНИК (Нижний Тагил)
6—7 АПРЕЛДА
«БИНОКОР» (Тошкент) — «ПРОГРЕСС» (Глазов).
23—24 АПРЕЛДА
«БИНОКОР» (Тошкент) — «ШВСМ» (Минск).
27—28 АПРЕЛДА
«БИНОКОР» (Тошкент) — «КРЕНГОЛЬМ» (Нарва).

Хоккей командалари учрашуви шанба ва якшанба кунлари — соат 17.00 да, иш кунлари — соат 18.30 да бошланади.

Справкалар учун телефонлар: 46-07-53, 46-68-77 — администратор; 46-03-12, 46-70-31 — касса.

• Реклама ва эълонлар •

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИДА ЖОЙЛАШГАН НЕФТЬ МАҲСУЛОТЛАРИ ИСТЕЪМОЛЧИЛАРИ БЎЛГАН КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ

ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ССР «ГОСКОМНЕФТЕПРОДУКТ»нинг
ТОШКЕНТ БОШҚАРМАСИ
МАЪЛУМ ҚИЛАДИ
1989 йил учун
улгуржи савдо ва СССР «Госкомнефтепродукт»и номенклатураси бўйича ёқилғи-мойлаш материаллари ажратиш юзасидан
БУЮРТМАЛАР
1988 йил 5 апрелгача
ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Справкалар учун телефонлар: 91-43-82, 91-30-12, 91-19-42.

Адрес: Тошкент шаҳри, Новий путь кўчаси, 83-уй.

Редактор **Н. НАСИМОВ.**

Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитети аппарати партия ва касаба союз комитетлари область партия комитети аъзоси, область партия комитети аппаратининг масъул ходими В. Н. Бабанецга отаси

Николай Иосипович БАБАНЕЦнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

(«Ташкентская правда»)
Орган Ташкентского обкома Коммунистической партии Узбекистана и областного Совета народных депутатов
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: 33-40-48, 32-53-54 хатлар ва оммавий ишлар бўлими.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.
Р — 10688. Индекс: 64684. А. 1574. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12